وەزارەتی کارەبا

بەپێ ی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە ماددەی (٨) برگەی (دووەم) وە مادەی (٤) برگەی (چوارەم) لە یاسای وەزارەتی کارەبا ژمارە (٦) سالی ٢٠٢١ و نوسراوی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (٥٦٠) لە ٢٠٢١/١/١٤ لە پێناو بەرژەوەندی کار و رێکخستنی مەرج و رێنماییەکانی پێدانی ووزەی کارەبا بە هاوبەشان لەسەر ئاستی هەرێمی کوردستان و بەمەبەستی بەرچاورونی هاووڵاتیان لە چۆنیەتی بەکارهێنانی ئەم ووزەیە بە شێوەیەکی گونجاو و چارەسەرکردنی سەرپێچیەکان، بریاردرابە دەرکردنی ئەم رێنماییە.

رێنمایی ژمارە (2)ی ساڵی 2021

رێنمایی و مەرجەکانی پێدانی ووزەی کارەبا

بەشی یەکەم

پێناسەکان

ماددەی (1):-

ئەم دەستەواژانەی کە ناویان هاتووە لەم رێنماییەدا ئەو مانایانە دەبەخشن، کە جێگیر کراون بەرامبەریان:

1- وەزارەت:- وەزارەتی کارەبای حکومەتی هەرێمی کوردستان.
2- فەرمانگە:- بەرێوەبەرایەتیە گشتیەکانی کارەبای پارێزگاکان و ئیدارە سەربەخۆییەکان و بەرێوەبەرایەتیەکانی دابەشکردنی کارەبا و فەرمانگە و لقە خزمەتگوزارییەکانیان بەپێی سنووری لێپرسراوییەتی جوگرافیای هەر بەرێوەبەرایەتییەك.
3- پلان:- پلانی ساڵانەی پەسەندکراو تایبەت بە پرۆژەکانی وەزارەتی کارەبا.
4- هاوبەش:- بریتیە لە کەسێکی سروشتی یاخود مەعنەوی کە سوودمەندە لە وەرگرتنی ووزەی کارەبا و خاوەنداریەتی مۆڵکەکە دەکات.
5- پۆلینی هاوبەش:- پۆلینی هاوبەشان دابەش دەکرێت بۆ ئەمانەی خوارەوە:

أ- ماڵان	ب- بازرگانی	ج- پیشەسازی	د- کشتوکالی	هـ- میری

ئەو دەستەواژانەی کە لەم رێنماییەدا هاتوون ئەو مانایانە دەبەخشن کە لە بەرامبەریان دا دیاریکراوە:-

(kV):	کیلۆڤۆڵت	(kVA):	کیلۆڤۆڵت ئەمپێر	(MVA):	مێگاڤۆڵت ئەمپێر
(kW):	کیلۆ وات	(MWh):	مێگا وات کاتژمێر	(MW):	مێگا وات
(kVAr):	کیلۆ ڤار	(MVAr):	مێگا ڤار	(MVArh):	مێگا ڤار کاتژمێر
(Ø1):	سنگڵ فەیس	(Ø3):	سێ فەیس	(HZ):	هێرتز
(kHZ):	کیلۆ هێرتز	(MHZ):	مێگا هێرتز		

بەشی دووەم

مەرجە گشتیەکانی پێدانی وزەی کارەبا بە هاوبەشان

ماددەی (2):-

1- فەرمانگەکانی کارەبا بەپێ ی سنوری جوگرافیایان وزەی کارەبا دەدەن بە هاوبەشان وەبەئاستی شەش ڤۆلتیەی جیاواز بەو شێوەیەی لە خوارەوە هاتووە:

أ- توانای ڤۆلتییەی نزم – سنگل فەیس (240 V) (-10% تا +6%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێوستی کارەبایان تا (15kW) بێت بەپێی توانا.

ب- توانای ڤۆلتییەی نزم – سێ فەیس (416 V) (-10% تا +6%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێوستی وزەی کارەبایان زیاتر بێت (15kW) تاکو (30kW) بەپێی توانا .

ج- توانای ڤۆلتیەی ناوەند سێ فەیس (11kV) وە یان (kv٣٣) (±5%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی ووزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (30kW) تاکو (5MW) بە پێی توانا .

ه- توانای ڤۆلتیەی ناوەند سێ فەیس (33kV) (±10%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی ووزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (5MW) تاکو (30MW) بە پێی توانا.

و- توانای ڤۆلتیەی بەرز سێ فەیس (132kV) (±10%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی ووزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (30MW) تاکو (150MW) جگە لە کارگەکانی توانەوەی ئاسن.

ز- توانای ڤۆلتیەی بەرز سێ فەیس (400kV) یان (kv ١٣٢) (±10%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی ووزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (150MW) وە کارگەکانی ئاسن کە ناتوانن بەپێی خالی (و) کارەبایان پێ بدرێت بە پیی توانا و مەرجەکانی وەزارەتی کارەبا .

2- ئەگەر وا پێویست بکات هێلی کارەبا لە روبار یان بەربەستی ئاو بپەرێندرێتەوە بۆ پێدانی وزەی کارەبا بە شوێنێکی دیاریکراو، فەرمانگە هەڵسەنگاندن دەکات بۆ شێوازی پەراندنەوەی هێلەکە بەسەر بەربەستی ئاویەکەدا،ئەمەش بۆ بەدیهێنانی پیوەرە پشت پێبەستراوەکانی تایبەت بە دووری رێگە پێدراوی نێوان هێل و ئاستی ئاو بە رەچاوکردنی بەرزترین ئاستی ئاو، هەروەها پێویستە پێش دەست بەکاربوون لە پرۆژەکە رەزامەندی لەلایەنە پەیوەندیدارەکان لە وەزارەتەکانی (کشتوکال و سەرچاوە ئاویەکان و گواستنەوە و گەیاندن و ئاوەدانکردنەوەو نیشتەجێکردن) وەربگیرێت.

ماددەی (3):-

بەمەبەستی گەیاندنی ووزەی کارەبا بۆ هاوبەشان، پێویستە پەیرەوی ئەم خاڵانە بکرێت:-

1- پێشکەشکردنی داواکاری بۆ هاوبەشبوونی کارەبا لەلایەن خاوەن مولك یان بریکاری یاسایی بە هەبوونی بەڵگەنامەی پەسەندکراو. هەروەکو لە پاشکۆی ژمارە (1)دا هاتووە هاوکات کرێچی بۆی هەیە داوای هاوبەشبوونی وزەی کارەبا بکات بۆ ئەو مولکەی کە

بەکاری دێنێ بە مەرجێ گرێبەستی پەسەندکراوی هەبێت بەڵام تۆماری هاوبەشی کارەباییەکە بەناوی خاوەن مولك تۆمار دەکرێت.

2- لەکاتی بەستنی تۆری کارەبا بۆ هاوبەش پێویستە کێبڵەکان لەناو لولەك دابنرێت بەمەرجی دڵنیابوون لەوەی کەوا هیچ سەرپێچی لەسەر کێبلەکە نە کراوە یان بەشێوەی دەرکەوتوو (ظاهر) بێت لەنێوان تۆری کارەبا و پێوەرەکە، بەدەر لەم دوو مەرجە نابێ وزەی کارەبای پێ بدرێت.

3- دابین کردن و دانانی بۆردی سەرەکی لە جۆری سینگل فەیس یان سێ فەیس بەو جۆرەی کە فەرمانگە دیاری دەکات.

4- دابین کردن و دانانی بۆردی پێوەر لەو شوێنەی کە فەرمانگە دیاری دەکات.

5- دوای جێ بەجێ کردنی ئەو (٤) مەرجانەی سەرەوە فەرمانگە نۆرینی دامەزراوەی کارەبایی داواکراوەکە ئەنجام دەدات.

ماددەی (4):-

یەکەم: ئەو هاوبەشانەی پێویستیان بە 30 کیلو وات یان کەم تر هەیە دەتوانێت لە گۆرەری گشتی ووزەی کارەبایایان پێ بدریت بەپێ ی پێداویستی باڵەخانەکە بەمەرجێك لە توانای تۆری دابەشکردنی کارەبا دابێت،بۆ هاوبەشی سینگل فیس تا ٣ هاوبەش یان سێ فیس لە یەك هاوبەش زیاتر نەبێت وە پیویست دەکات لە کاتی کردنەوەی هاوبەش و پێداني کارەبا بەو هاوبەشانە ریکاری پیویست لە لایەن فەرمانگەکانی کاروباری وزە پەیرەو بکرێت بە دانانی (**سیرکت بریکەر و پێوەر**)بو سنوردارکردنی بری وزەی وەرگیراو تاوەکو لە 30 کیلۆوات زیاتر نەبێت بە پێچەوانەوە بە سەرپێچی ئەژمار دەکرێن .وە ئەگەر بری وزەی کارەبای پێویست لە 30 کیلو وات زیاتر بوو ئەوا پێویستە خالی دووەم لەم مادەیە پەیرەو بکرێت .

دووەم: ئەو هاوبەشەی کە پیویستی بە بري 30 کیلۆ وات زیاتر لە وزەی کارەبا هەیە پیویستە بە هێلی (33kV, 11kV) وزەی کارەبای بۆ دابین دەکرێت کە لە برگەکانی (ج، ھ)ی خاڵی یەکەمی ماددەی (2) دا هاتووە پابەند بکرێت بە دانانی گۆرەر وەلەنەخشەی بیناکە جێگیر بکرێت .

سێ یەم : ئەو هاوبەشەی کە بە (400kV, 132kV) وزەی کارەبای بۆ دابین دەکرێت کە لە برگەکانی (و، ز)ی خاڵی یەکەمی ماددەی (2) دا هاتووە یان ئەو هاوبەشەی کە وێستگەی ناوەندی گۆرینی ڤۆلتیەی (33kV) پێویستە پابەند بکرێت بە دانانی وێستگەی ناوەندی لەسەر روبەرێکی زەمینی گونجاو لەناو سیاجی پرۆژەکە بەمەرجی پابەندبوونیان بە مواسەفات و رێنماییەکانی وەزارەتی کارەبا.

وەپێویستە وێنەیەك لە کلیلی ژووری ئەو وێستگە ناوەندیە یان گۆرەرە بدرێت بە فەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار بۆ ئەوەی کارمەندانی بتوانن لەکاتی پێویست بەکاری بێنن.

چوارەم : ئەو باڵەخانەی کە بەپێ ی خالی (دووەم)ی سەرەوە پێویست دەکات گۆرەر دابنێن پێویستە لە دانانی گۆرەر پابەندی ئەم خاڵانەی خوارەوە بن.

1. هاوبەش بۆی هەیە گۆرەر لە ژورێك لەئاستی ڕووی زەوی دابنێت بە دیاریکردن و دانانی گۆرەری ئاسایی بەپێ ی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.
2. هاوبەش بۆی هەیە گۆرەری (٠.٤/١١) KV یان (٠.٤/٣٣) لە ژێر زەمین دابنێت بە مەرجێك بەپێ ی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا بێت.
3. دانانی گۆرەری(٠.٤/١١)،(٠.٤/٣٣) KV لە یەکێك لە نهۆمەکانی باڵەخانە یان لەسەر بانی باڵەخانەکە بەپێ ی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.
4. دانانی کویسك خاوەن بالەخانە بۆی هەیە گۆرەری کویسک دابنێت لەسەر مولکی خۆی (لەسەربان ،یەکێک لە نهۆمەکان ،ئاستی روی زەوی) بە مەرجێك لە (أرتداد) نەبێت شوێینەکە تایبەت بێت بۆ ئەوکارە و مەترسي نەبێت بۆ سەر گیاني هاولاتیان و بەپێ ی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.

ماددەی (5):-

نابێت زیاتر لە یەك سەرچاوەی وزەی کارەبا بە یەك شوێن بدرێت (جگە لە حالەتی زۆر تایبەت بە رەزامەندی وەزیر بە شێوەیەك کە مەترسی نەبێت بۆ سەر ژیانی هاوڵاتیان و تۆرەکانی کارەبا وە سەرچاوەی دووەم لە رێگای هاوبەشێکی نوێ و بەستانی پێوەری نوێ کارەبای پێ دەدرێت).

ماددەی (6):-

هەر کاتێك هاوبەش پێویستی بە بەکارهێنانی موەلیدەی کارەبا یان هەر سەرچاوەیەکی تری تایبەتی هەبوو، پێویستە مەرجەکانی خۆپاراستنی پیشەیی پەیرەو بکات، لە رێگەی دانانی بۆردێك بۆ جیاکردنەوەی وزەی کارەبای نیشتمانی لە کارەبای سەرچاوەی دوەم (Change Over) یان (Contactor) بە مەبەستی تێکەڵاو نەبوونی ئەم دوو سەرچاوە وزەیە و پاراستنی سەلامەتی گیانی کارمەندان، ئەگەر لە ئەنجامی پەیرەونەکردنی ئەم رێنماییە هەر زیانێك بەر کارمەندانی فەرمانگەکە بکەوێت، ئەوا هاوبەشەکە لە رووی یاساییەوە بەرپرس دەبێت.

ماددەی (7):-

بۆ گەیاندنی وزەی کارەبا و کردنەوەی هاوبەش بۆ هەر ماڵێك لە گوندەکان، پێویستە پشتگیری یەکەی کارگێری هەبێت کە مالەکە لە ناو سنووری دانیشتوانی گوندە (حەرەمی گوند)" بەمەش تێچوی راکێشانی هێلی کارەباکە دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگەکانی کارەبا و تەنها بۆ پۆلی مال بەکاربێت بەڵام ئەگەر شوێنی هاوبەشەکە بکەوێتە دەرەوەی حەرەمی گوند ئەوە بەپێی ماددەی (10) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

ماددەی (8):-

لە سنوری شارەوانی فەرمانگە تۆری وزەی کارەبا بۆ ئەو شوێنانە دادەنرێت کە نەخشەکەی لە ماستەر پلان یان لە نەخشەی شارەوانی پەیوەندیدار پەسەند کرابێت.

ماددەی (9):-

أ- پێویستە ئەو شوێنانەی تۆڕی وزەی کارەبایان بۆ دادەنرێت لە سنوری شارەوانی (گەڕەکە تازەکان) لە پلانی فەرمانگە دانرابن و لە (25%)ی بیناکانی تەواو بوبێت یاخود دەست بە دروستکردنی کرابێت، هەروەها پێویستە ڕێڕەوی شەقام و کۆڵانەکان دیاری کرابێت و زەویەکە هەموار کرابێت (تەسویەی ترابی).

ب- ئەو شوێنانەی کە دانانی تۆڕی کارەبا دەکەوێتە ئەستۆی خاوەنەکەی مەرجی تەواو بوونی (25%) بیناکانی خاڵی (أ)ی سەرەوەی لەسەر جێ بەجێ ناکرێت.

ماددەی (10):-

هاوبەش یان خاوەن پرۆژە سەرجەم خەرجیەکانی ڕاکێشانی هێلی کارەبا دەگرێتەئەستۆی (کەلوپەل + کرێی کار) بۆ پرۆژەکان، هەوایی بێت یان ژێر زەوی کە لە پلان یان لەپلانی دەستەی وەبەرهێنان دانەنرابێت و ئەو خەرجیانە ناگەڕێتەوە، خاوەنداریەتی تۆڕەکە بۆ هاوبەشانی (کشتوکالی و پیشەسازی، بازرگانی) جگە لە گۆڕەر وپێوەلکاوەکانی دەگەڕێتەوە بۆ فەرمانگە و دەتوانێت کەلکی لێ وەربگیرێت بۆ فراوانکردنی لە ئایندە وەبۆ هاوبەشانی (میری و نیشتەجێ بوون) خاوەنداریەتی سەرجەم تۆڕەکە دەگەڕێتەوە بۆ فەرمانگە.

ماددەی (11):-

ئەگەر هاوبەشێکی نوێ داواکاری ڕاکێشانی هێلی وزەی کارەبای تایبەتی پێشکەش کرد لەسەر تۆڕی وزەی کارەبای هاوبەشێکی کۆنی تایبەت ئەوە دەبێت لە گوژمەی تێچووی پرۆژەکە بەشداربێت لەو بەشەی تۆڕەکە کە هەردوو هاوبەشەکە لێی سوودمەند دەبن بەڵام دوای پێنج ساڵ لە دامەزراندنی هێلە کۆنەکە ئەم مەرجەی سەرەوە پەیڕەو ناکرێت، بەڵام ئەگەر فەرمانگە پێویست بوو سود لەم هێلە وەربگرێت بۆ بەرژەوەندی گشتی ئەوە ئەو مەرجە نایگرێتەوە و دەتوانی بەکاری بێنێ بێ بەرامبەر.

ماددەی (12):-

مەرجەکانی پێدانی زیاتر لە یەك هاوبەشی کارەبا:-

1. دوو نهۆم: یان دوو خانوو یان زیاتر لەسەر پارچە زەویەك:
   أ- دابراوبن لە یەکتر.
   ب- دەرگاو پەیژەی تایبەتی لە دیوی دەرەوە هەبێت.
   ت- بەڵگەنامەی باجی خانووبەرە پێشکەش بکات یان پشتگیری شارەوانی یان پشتگیری یەکەی کارگێری بۆ دەوروبەر (قەزاو ناحیە و گوندەکان).
2. باڵەخانەی بازرگانی و نیشتەجێ بوون:پێویستە بەڵگەنامەی باجی خانووبەرە و لەگەل (گرێبەست یان مۆلەتی پیشە) پێشکەش بکات وەهەروەها سندوقی بازباڕۆ بۆردی دابەشکردنی سەرەکی و بۆردی پێوەرەکان دابین بکات.

ماددەی (13):-

پێویستە فەرمانگە بە بەردەوامی وزەی کارەبا بدات بە هاوبەشان، جگە لەو کاتانەی کە وزەی کارەبا دەپڕێت، بەهۆی گیر و گرفتی تەکنیکی یا هەر بارودۆخێکی نا ئاسایی و ناجێگیرەوە، یا بە

هۆی فراوانکردن و چاکسازی لە تۆری وزەی کارەبا یان نەبوونی سەرچاوەی بەرهەمهێنان یان قورسی باری فیدەر و گۆرەر و وێستگە، فەرمانگە بەرپرس نیە لە هەر زیانێکی ماددی یا مەعنەوی لە ئەنجامی ئەو پرینانەی سەرەوە.

ماددەی (14):-

هاوبەش بەرپرس دەبێت لە سەلامەتی و باش بەکارهێنانی ئەو ئامێرو کەرەستانەی کە فەرمانگە بۆ شوێنی هاوبەشەکە دابینی دەکات ، وە هەر زیانێك بەم ئامێرو کەرەستانە بگات لە ئەنجامی خراپ بەکارهێنان یان ونبوون (جگە لە کۆن بوونی ئەم ئامێر و کەرەستانە) قەرەبووی زیانەکان لەئەستۆی هاوبەش دەبێت و لێی وەردەگیرێت پێش گەڕاندنەوەی وزەی کارەبایەکەی بەپێی ئەوەی کە لە ماددەی (١٥) دا هاتووە.

ماددەی (15):-

ئەرکی چاککردنەوە زیان گەیاندن بە تۆرەکانی کارەبا دەکەوێتە ئەستۆی ئەو کەسە کە دەبێتە هۆی زیان گەیاندنەکە بەهەمان کوالیتی وە یان بەپێ ی ئەو کەشف و دەرخستەیەی کە لەلایەن فەرمانگەکانی کارەبای پەیوەندیدار ئامادە دەکرێن بەپێی نرخاندنی پەیرەوکراو لە وەزارەتی کارەبا گوژمەی دیاریکراو بەپێ ی کەشف و دەرخستەی ئامادەکراو لە کەسی زیان گەینەر وەردەگیرێت دەخرێتە ئەژماری فەرمانگەی پەیوەندار وەلەکاتی دوای جێ بەجێکردنی کارەکە لەلایەن فەرمانگە کە لەکاتی هەبوونی پارەی ماوە لە گوژمەی وەرگیراو دە گەرێندرێتەوە بۆ کەسی زیان گەینەر.

ماددەی (16):-

کارمەندانی کارەبا بۆیان هەیە هەرکات پێویست بکات بچنە ناو وێستگەو شوێنەکان، بە تایبەتی بە مەبەستی خوێندنەوەی پێوەر یان بەدواداچوونی سەرپێچی و ئاگاداربوون لە ئامێرەکان (کەموڵکی فەرمانگەیە) وە پێویستە کارمەند باج یان ناسنامەی تایبەت بە فەرمانگەی کارەبای هەڵگرتبێت و(لەڕووی دەرەوەی جلوبەرگەکەی هەڵواسرابێت)، بە مەبەستی ناسین و ئاشکرابوونی کەسایەتی.

ماددەی (17):-

فەرمانگە پارەی تێچووی چاککردنەوەی ئەو ئامێرانە دەگرێتە ئەستۆ کە بە کرێی داون بە هاوبەشەکانی پێش دەرچووني ئەم رێنمایيە، بەڵام لە دوای گۆرەرو سێرکت برێکەرەوە دەکەوێتە سەر هاوبەش (ئەگەر فەرمانگە چاکسازی ئەنجامدا بۆ ئەو ئامێرانەی هاوبەش خۆی دایناون).

ماددەی (18):-

ئەنجامدانی گۆرانکاری لە تۆری کارەبای هاوبەش لەسەر داواکاری خۆی بەم شێوەیەی خوارەوە جێبەجێ دەکرێت:

1- ئەگەر هەر گۆرانکاریەك یان زیادکردنێك لە تۆری وزەی کارەبای هاوبەش ئەنجامدرا لەسەر داواکاری خۆی وەك گۆرینی شوێنی ستوون و (H-Pole) ی گۆرەرەکان یان هەر گۆرانکارییەکی تر ئەوە خەرجی ئەم کارە لە ئەستۆی هاوبەشەکە خۆی دەبێت ،بەپێی خشتەی ژمارە (1) ی پاشکۆی ژمارە یەک وە بەپێی دوایین نرخی پەیرەوکراوی وەزارەت مامەڵەی لەگەڵ

دەکرێت. بەڵام ئەگەر رێگریە کە یان زیادەڕۆییەکە یان گۆرانکارییەکە بە هۆی فەرمانگەکانی کارەباوە بێت، کە تۆری کارەبای لە موڵکی هاوبەشەکە دانابوو بەبێ رەزامەندی فەرمی ئەوە سەرجەم خەرجیەکان دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگە یان دەکەوێتە ئەستۆی شارەوانی ئەگەر تۆرەکە بە ئاگاداری و ڕەزامەندی شارەوانی دانرابوو یان فەرمانگەی کشتوکاڵی.

2- نابێت هیچ گۆرانکاریەك لە تۆری سەر زەوی و ژێر زەوی و تۆرەکانی رووناکی بکرێت، جگە لەو داواکارییانەی کە لە لایەن شارەوانییەوە پێشکەش دەکرێت یان پشتگیری دەکرێت (گۆرانکاری لە شەقام و گۆرەپان و شوێنە گشتیەکاندا) ئەوە سەرجەم خەرجیەکان لەئەستۆی ئەو لایەنە دەبێت کە داوای گۆرانکاری دەکات بەپێی خشتەی ژمارە (1)وە بەپێ ی دوا نرخی وەزارەت مامەڵەی لەگەل دەکرێت .

3- ئەگەر هاوبەش داوای گۆرینی شوێنی پێوەری کرد دوای پەسەندکردن لەلایەن فەرمانگە، ئەوە کارەکەی بۆ ئەنجام دەدرێت بەرامبەر بە نرخێك کە لە خشتەی ژمارە (1) ئاماژەی پێدراوە.

4- بۆ ئەنجامدانی ئەو کارەکانەی کە لە خالی (1-2)ی سەرەوە هاتووە کەشف و دەرخستە بەپێ ی نرخی وەزارەت لەلایەن بەرێوەبەرایەتی پەیوەندارەوە ئامادە دەکرێت و تێچووەکە لەلایەن سودمەندەوە دەخرێتە ئەژمێرەی بەرێوەبەرایەتی پەیوەندارەو لێژنە پێك دەهێندرێت کە نوێنەری لایەنی سودمەندی تێدابێت و بەپێ ی رێنماییەکان کارەکە جێبەجێ دەکرێت و ئەگەر دوای تەواوبوونی کارەکە پارەی وەرگیراو زیاد بوو دەگەرێندرێتەوە بۆ خاوەنەکەی.

ماددەی (19):-

کاتێك هاوبەش نیازی پرینی وزەی کارەباکەی هەبوو، پێویستە بەلای کەمەوە پێش (3) سێ ڕۆژ فەرمانگە ئاگادار بکاتەوە بە خستنە ڕووی هۆکاری پرینەکە جگە لە هۆکاری کتوپر (بە هۆی رووخانی بینا یاخود ئاگرکەوتنەوەو لافاو .. هتد) وە سەرجەم خەرجی پرین و گەڕاندنەوەی وزەی کارەباکە لە ئەستۆی هاوبەش (داواکار) دەبێت، بەپێی نرخی دیاریکراو لە خشتەی ژمارە (1) بەڕەچاوکردنی ئەم مەرجانەی خوارەوە:-

1- پرین و گەڕاندنەوەی وزەی کارەبا بەپێی رێکارە یاساییەکان بە مەبەستی نۆژەنکردنەوە.

2- پرین و گەڕاندنەوەی وزەی کارەبا بە هۆی رووخاندن و دروستکردنەوەی بینا، لەو کاتەدا پێوەرەکەی لێ دەکرێتەوە و پاکتاوی ژمێریاری بۆ دەکرێت.

3- پرینی کارەبای ڤۆلتییەی نزم و ناوەند و بەرز لەم حاڵەتەدا گوژمەی کرێی دیاریکراوی سنوورداری لێوەردەگیرێت لەسەر پرینی وزەی کارەبا لە هەرگۆرەڕێك بەپێی برگەکانی خشتەی ژمارە (1).

4- لایەنێکی حکومی (کەخاوەنی شوێنەکەیە) داوای پرینی وزەی کارەبا بکات بە هەر هۆیەك کە پەیوەندی بەکاری شوێنەکەوە هەبێت، ئەوە دوای پاکتاوی ژمێریاری هاوبەشەکە وزەی کارەبای دەپردرێت.

5- ئەگەر شارەوانی داوای پرینی وزەی کارەبای شوێنێك بكات كە هاوبەشەكە سەرپێچی هەبێت لە مەرجەکانی (ماستەر پلانی شار) ئەوە پرینەکە بە هەماهەنگی لەگەڵ پارێزگا و یەکە کارگێرییەکان جێبەجێ دەکرێت.

6- هاوبەش بۆی هەیە لە هەر کاتێك دا داوای هەڵوەشانەوەی هاوبەشەکەی بکات بەمەرجێك پاکتاوی هەموو قەرزەکانی پێشوو بکات ئەمەش جگە لەو حاڵەتانەی کە پێکهاتەکەی بە گوێرەی گرێبەست کرێچی تیایدا نیشتەجێ بێت کە لەم حاڵەتەدا پێویستە کرێچی ڕەزامەندی لەسەر پرینی بدات .

ماددەی (20):-

فەرمانگە بۆی هەیە کارەبای هاوبەش ببرێت لەکاتی سەرپێچیدا بە ئاگادارکردنەوەی یان بێ ئاگادارکردنەوەی لەکاتێك کە سەرپێچی (یەکێك یا زیاتر) لەم سەرپێچیانە لای خوارەوە ئەنجام بدات بەمەش وزەی کارەباکەی بۆ ناگەڕێندرێتەوە تا سەرپێچیەکە لانەبرێت یان کەم وکوریەکان تەواو نەکرێت لەگەڵ پاراستنی سەرجەم مافەکانی فەرمانگە کە لەئەنجامی ئەم کارە دێتە کایەوە وەك وەرگرتنی پارە بەپێی جۆری سەرپێچیەکە کە لە خشتەی ژمارە(1) داهاتووە.

وە ئەم رێکارانە نابنە بەربەست لەبەردەم سزای تر کە ڕێنمایە کارپێکراوەکان دەیسەپێنن.

جۆرەکانی سەرپێچی لەسەر تۆرەکانی کارەبا بەم شێوەی خوارەوە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:

یەکەم: سەرپێچی کار ووزەی کارەبای لەسەر دەبرێت لەم حاڵتانەی خوارەوە:

1- هاوبەش دەستکاری سێرکت برێکەری پێوەر بکات.

2- هاوبەش بەشێوەیەك وزەی کارەبا بەکار بێنێت کە زیان بە تۆری کارەبای ناوچەکە بگەیەنێت، وەك بەکارهێنانی باری زیادە و ئیشپێکردنی ئامێری پیشەسازی ڕێپێنەدراو.

3- هاوبەش ڕێگربێت لە جێبەجێکردنی کارە پێویست و فەرمیەکانی فەرمانگە.

4- هاوبەش بەبێ رەزامەندی فەرمی فەرمانگە وزەی کارەبا بدات بە شوێنی دیکە.

5- هاوبەش کەم وکوری هەبێت لە دامەزراندنی سیستەمی بەستنی تۆری کارەبا بەجۆرێك کاریگەری خراپی هەبێت لە سەر دامەزراوەکانی تۆری وزەی کارەبا.

6- پێوەری هاوبەش بۆ سێ خولی خوێندنەوەی یەك لە دوای یەك نەخوێندرێتەوە بە هۆی لە ماڵ نەبوون یا رێگە پێنەدان بەخوێندنەوەی پێوەر.

7- بڕیاری دادگا دەرچووبێت و پلەی کۆتایی وەرگرتبێت و کرابێت بە بڕیارێکی جێبەجێکراو.

8- کاتێك فەرمانگە بیەوێت وزەی کارەبا بدات بە هاوبەشێکی نوێ لەسەر گۆرەری هاوبەشێکی کۆن کە بەکرێی گرتووە لەفەرمانگە وە هاوبەشە کۆنەکە ڕازی نەبێت.

9- ئەگەر هاوبەش کاری چاندنی دار و درەخت یان کاری بیناسازی ئەنجام بدات کە زیان بە هێلەکان و تۆرەکانی وزەی کارەبا بگەیێنێت وە دوای ئاگادارکردنەوەی لەلایەن فەرمانگەوە ڕازی نەبێت بە لابردنیان، لەم کاتەدا فەرمانگە دەتوانێت وزەی کارەبای هاوبەش ببڕێت وە ئەگەر هاوبەش بەفەرمی داوای گەڕاندنەوەی وزەی کارەباکەی کرد دوای لابردنی سەرپێچییەکان و پێدانی گشت خەرجیەکان ئینجا وزەی کارەباکەی بۆ دەگەڕێندرێتەوە.

10- دامەزراوە یا بینای هاوبەش بەسەرپێچی دروست کرابێت لەسەر موڵکی خەڵك بەبێ وەرگرتنی رەزامەندی خاوەنەکەی و تۆری کارەبای بەشێوەی نایاسایی ڕاکێشابێت.

دووەم: پێویستە هاوبەش گۆرینی جۆرو بەکارهێنانی وزەی کارەباکەی لە پۆلێکەوە بۆ پۆلێکی تر بەڕەزامەندی فەرمانگەی پەیوەندیدار بێت بە پێچەوانەوە وەکو سەرپێچی کار مامەڵە لەگەڵ هاوبەش دەکرێت و کارەباکەی دەبرێت و ئەگەر نرخی پۆلە نوێ یەکە زیاتربوو لەوەی کۆنەکە کە بەکاری هێناوە وە ماوەی گۆرینی بەکارهێنانەکە بە بەڵگەوە دیاربوو ئەوا بەپێ ی ئەو ماوەیە کرێ یەکەی لەسەر ئەژمار دەکرێت بەپێ ی پۆلە نوێ یەکە وە ئەگەر ماوەکەی دیارنەبوو ئەوا ماوەی دوو ساڵی بۆ ئەژمار دەکرێت بەپێ ی پۆلە نوێ یەکەو جیاوازی نێوان پارەی هەردوو پۆلە نوێ یەکەو کۆنەکەی لێ وەردەگیرێت وە ئەگەر نرخی پۆلە نوێ یەکە کەمتربوو ئەوا تەنها کارەباکەی دەپردرێت تاکو پۆلەکەی دەگۆرێت .

سێ یەم: ئەگەر بەسەرپێچی کارەبا راکێشرابوو (بێ کردنەوەی هاوبەش یان بێ پێوەر یان لەژێر پێوەر یان دەستکاری پێوەر یان مۆری پێوەرکرابوو یان شکانی جامی پێوەر بەشێوازێك لە توانا دابێت دةستکاری پێوەر بکرێت ئەم حاڵەتانە بە سەرپێچی ئەژمار دەکرێت و ئەوا ووزەی کارەبای لە سەر دەپرێت پری وزەی کارەبای بەکارهاتوو پاکتاو دەکرێت و پێ بژاردن (غرامة) دەکرێت بەم شێوەی خوارەوە.

1- دوو ساڵی پێشوو یان کەمتر (ئەگەر رێکەوتی گەیاندنی کارەبا بۆ شوێنەکە یان رێکەوتی کردنەوەی هاوبەشەکە کەمتربوو لە دوو ساڵ) دادەنرێت بۆ پری کارەبای خەرجکراو.
2- پری وزەی کارەبای بەکارهاتوو بەگوێرەی ئامێرو کەرەستە کارەباییەکانی هاوبەش دیاری دەکرێت بەپێی پاشکۆی ژمارة (2).
3- بۆ پاکتاوکردنی پری ووزەی بەکارهاتوو بەپێ ی برگەی (1 و 2)ی سەرەوە برەکە دیاری دەکرێت و بەپێ ی نرخی پۆلەکە کرێ یەکەی بۆ ئەژمار دەکرێت و پری پارەی ئەم یەکانە لەگەڵ سزای پێ بژاردن بەپێ ی برگە (11) لە خشتەی ژمارە (1) لە هاوبەشەکە وەردەگیرێت بەڵام ئەگەر ماوەی ئاماژە پێدراوی برگە (1)ی سەرەوە هەر برە پارەیەك درابوو ئەوا لەو برە پارەیە دەردەکرێت کە لەم خاڵە بۆی ئەژمار دەکرێت.
4- ئەگەر پێوەرو سێرکت بریکەر مولکی فەرمانگەبوو جگە لە پارەی پاکتاوکراوی برگەی یەکەمی سەرەوە پارەی زیان لێکەوتنی پێوەرو سێرکت بریکەری لێ وەردەکیرێت

چوارەم: لەکاتی سوتانی پێوەری هاوبەش پێویستە هاوبەش سەردانی فەرمانگەی چاککردنەوەی کارەبا بکات بۆ بەستانی کارەباکەی بەشێوەی کاتی وە پێویستە لە ماوەی (10) ڕۆژدا سەردانی فەرمانگە بکات بۆ بەستانی پێوەری نوێ بە پێچەوانەوە بە سەرپێچی دادەنرێت و بەپێی (خاڵی سێ یەم) مامەڵەی لەگەڵ دا دەکرێت .

ماددەی (21):-

لەکاتی پێشکەشکردنی داواکاری بۆ گەیاندنی وزەی کارەبا بۆ هەر شوێنێك ، پشت دەبەسترێت بەو بەڵگەنامانەی کە لە بڕگەکانی پاشکۆی ژمارە(1) ئاماژەی پێدراوە بەڕەچاوکردنی پۆلی بەکارهێنان .

ماددەی (22):-

فەرمانگە پسوولەی وزەی کارەبا بەسەر هاوبەشاندا دابەش دەکات بەشێوەی خول وە هەر خولێك لە (60) رۆژ تێپەر نەکات، پێویستە لە ماوەی (10) رۆژ پارەی پسولەکە بدرێت، ئەگەر هاوبەشەکە لەو ماوەیەدا پارەکەی نەدا ئەوە لە پسولەی داهاتوو وەك قەرز دەنووسرێت و ئەگەر بۆ جاری سێیەم پارەکەی نەدا کارەباکەی دەبڕیت و بەپێی بڕگەی (3) لە خشتەی ژمارە (1) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

ماددەی (23):-

کاتێك پسولەی بڕی یەکەی بەکارهاتووی وزەی کارەبا نەگاتە هاوبەش بۆ سێ خولی خوێندنەوەی یەك لە دوای یەك، پێویستە هاوبەش سەردانی فەرمانگەی پەیوەندیدار بکات و بە نووسین فەرمانگە ئاگادار بکاتەوەو پێویستە قەرزەکە بداتەوە وەئەگەر دوای سێ خولی خوێندنەوە هاوبەش سەردانی فەرمانگەی نەکرد ئەوە فەرمانگە کارەبای هاوبەش دەبڕێت وە دەبێ قەرزەکە بەیەکجار بداتەوەو. لێپێچینەوە لەگەڵ کارمەندی کەمتەر خەم دەکرێت سەبارەت بەم بابەتە.

ماددەی (24):-

ئەگەرگومان دروست بوو لە لای فەرمانگە یان لەلای هاوبەش کە پسولەی بەکارهێنانی وزەی کارەباکەی تەواو نییە پێویستە داواکاری پێشکەش بە فەرمانگەی پەیوەندیدار بکات بە مەبەستی لێکۆڵینەوە و چارەسەرکردن بەپەیڕەوکردنی ئەم خالانەی خوارەوە:

یەکەم: لەلایەن لیژنەی کاروباری وزەی بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندیدار بەراوردی خوێندنەوەی تازەترین تۆمارکراوی هاوبەش کەلەبەشی سێیەمی پسولە (کەعب)ی هێنراوە لەلایەن ژمیرکارەوە لەگەڵ تۆمارکراوی سەر پسولە دەکرێت و وردبینی ئەژمارکردنی نرخی یەکەی بەکارهاتوی کارەبا دەکرێت وئەگەر هەڵە هەبوو ئەوە پێویستە راستکردنەوەی هەڵەی پسوڵەی کارەبا ئەنجام بدرێت و پسولەی نوێ بۆ هاوبەشەکە چاپ بکرێتەوە و کرێیە راستکراوەکە دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەش بەڵام ئەگەر هەڵەی تێدانەبوو ئەوە خاڵی (دووەم) لەم مادەیە ئەنجام دەدرێت

دووەم: لەلایەن لیژنەی کاروباری وزەی بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندیدار سەردانی هاوبەش دەکرێت و بەراوردی خوێندنەوەی تۆمارکراوی سەر پسولەکە و خوێندنەوەی پێوەرەکە دەکرێت و نۆڕینی (بینین) ی پێوەرو دەوروبەری دەکرێت بۆ دڵنیابوون لەنەبوونی سەرپێچی لەسەر پێوەر و تۆڕەکە، وە لیستی ئامێرەکان و تواناکانیان وردبینی دەکرێت و ئەگەر دەرکەوت خویندنەوەی پێوەرەکە بەهەڵە ئەنجام دراوە لەلایەن ژمێرکارەوەو هیچ جۆرە سەرپێچییەك

نیـەو خوێندنـەوەی پێـوەر بەبـەراورد لەگـەڵ لیسـتی ئامێرەکـان پەسـەندە ئـەوە پێویسـتە ڕاستکردنەوەی هەڵەی پسولەی کارەبا بکرێت و پرە پارە ڕاستکراوەکە دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەش ، ئەگەر هاوبەشەکە پارەی دابوو پێش دەرچوونی پسولە نوێیەکەی لەم کاتەدا ئەو پارەیەی داویەتی دەچێتە سەر حیسابەکەی واتا (فەرمانگە قەرزاری هاوبەش دەبێت)، وە ئەگەر دەرکەوت کە سەرپێچی کراوە ئەوە وەکو سەرپێچیکار مامەڵەی لەگەل دەکرێت بەپێی ماددەی (٢٠) خاڵی (سێ یەم).

سێ یەم: ئەگەر فەرمانگە بۆی دەرکەوت پسولەکە تەواوە ، پێویستە هاوبەش پارەکە بدات، ئەگەر هەر بڕوای بە ڕاستی پسولەکە نەبوو، ئەوە دەتوانێت داوای پشکنینی پێوەرەکەی بکات و پارەی پشکنینەکە دەبێت پێشەکی بدات بەپێی نرخی دیاریکراو لەخشتەی ژمارە (3).

چوارەم: ئەگەر لە ئەنجامی پشکنین دەرکەوت پێوەرەکە بە ڕێکی کار دەکات پێویستە هاوبەش ئەو پرە پارەیە بدات کە لە پسولەکەدا هاتووە، بەڵام ئەگەر هاوبەش هەر بڕوای نەبوو بەئەنجامی پشکنینەکە ئەوە پێوەرێکی نوێ دەبەسترێت لەگەڵ پێوەرە کۆنەکەو بەراوردی خوێندنەوەی هەردوو پێوەر دەکرێت لەماوەی خولێکی خوێندنەوەوە، ئەگەر دەرکەوت پێوەر بەدروستی کار دەکات ئەوە ئەنجامەکە یەکلاکەرەوە دەبێت و پێویستە هاوبەش پری پارەی پسولەکە و سەرجەم خەرجیەکانی ئەم کارە بدات.

پێنجەم: ئەگەر لە ئەنجامی پشکنین دەرکەوت پێوەرەکە بە دروستی کارناکات هەڵە لە خوێندنەوەی دا هەیە یان وەستاوە ئەوا پێویستە ڕاستکردنەوەی هەڵەی پسوولەی کارەبای بۆ بکرێت و کارەبای خەرجکراو بۆ ئەو ماوەیەی کە پێوەرەکە تێکچووە تا بەستانی پێوەری نوێ ئەژمار دەکرێت بە گوێرەی بڕی کارەبای بەکارهاتووی هاوبەشەکە پێش تێکچوونی پێوەرەکە بۆ هەمان ماوەی ساڵی پێشوو یان ساڵێك لە ساڵەکانی پێشوو ، وەئەگەر پێش تێکچوون خوێندنەوەی دروستی نەبوو کارەبای خەرجکراو بەپێ ی خەملاندنی لۆدی ئامێرەکان بۆی ئەژمار دەکرێت و پاکانەی بۆ دەکرێت بە گوێرەی پاشکۆی ژمارە (2).

ماددەی (25):-

ئەگەر پێوەر سووتا یان دزرابوو بەم شێوەی خوارەوە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:

1. لەکاتی سووتانی یان دزرانی پێوەر پێویستە هاوبەشەکە ڕاستەوخۆ سەردانی فەرمانگەکانی چاککردنەوەی کارەبا بکات بۆ بەستنەوەی کارەباکەی بەشێوەی کاتی وە لە ماوەی کەمتر لە (10) ڕۆژ سەردانی فەرمانگەی فرۆشیاری ووزە بکات تا کاری گۆڕینی پێوەری بۆ بکرێت وە بەهەمان شێوەی هاتوو لە ماددەی (٢٤) خالی (پێنجەم) پاکانەی بۆ دەکرێت .
2. ئەگەر هاوبەش لەکاتی سووتان یان دزراوی پێوەر بەهەر هۆیەك ئاگاداری فەرمانگەکانی پەیوەندیداری وەزارەتی نەکردەوە زیاتر لەو ماوەیەی کە لەخاڵی یەکەم داهاتووە ئەوا بە گوێرەی خاڵی (سێ یەم) لە ماددەی (٢٠) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت .

ماددەی (26):-

ئەم هاوبەشانەی کە گۆڕەری تایبەت بەخۆیان هەیە بڕی (٢،٥%) لە کۆی ووزەی سەرف کراو وەك ووزەی بە فیرۆچوو لەو هاوبەشانە وەردەگیرێت کەوا پێوەریان لە دوای گۆڕەر واتە لەلایەنی پاڵەپەستۆی نزم بەستراوە بەڵام بۆ ئەو هاوبەشانەی کە پێوەریان لە پێش گۆڕەر واتە لەلایەنی پاڵەپەستۆی مام ناوەند یان بەرز بەستراوە ئەم ڕێژەی سەرەوە ئەژمار ناکرێت.

ماددەی (27):-

پارەی کرێی یەکەی بەکارهاتوو لەهەر کاتێکدا وەردەگیرێت بەپێی دواهەمین نرخی کرێی وزەی کارەبای پەسەندکراو لەوکاتەدا.

ماددەی (28):-

پێویستە کەلوپەل وکەرەستەو ئامێرە کارەباییەکان کە لەلایەن وەزارەت و کەسان و لایەنی دەرەوەی وەزارەت بەکار دەهێنرێن بەپێی مواسەفات و ستاندەری وەزارەت بێت، پێویستە لێژنەی وەرگرتن و هەڵسەنگاندنی کەل وپەل ئەو کەلوپەلانە پەسەند بکات کە لەتۆڕەکانی وزەی کارەبادا بەکار دەهێنرێن.

ماددەی (29):-

لەکاتی ئاشکرابوونی راکێشانی کارەبا لەلایەن هەر کەسێك بۆ هەر پۆلێك بەبێ ئاگاداری فەرمانگەکانی کارەبا و بەستانی کارەبا بەبێ کردنەوەی هاوبەش و بەستانی پێوەر ئەوا لایەنی پەیوەندار مافی ئەوەی هەیە کەوا کارەباکەی ببڕێت و دەست بەسەر سەرجەم کەل و پەلی بەکار هاتوودا بگرێت و بەخاوەنەکەی نادرێتەوە تا ئەو کاتەی فەرمانگە پەیوەندارەکان سەرجەم پێبژاردنی سەرپێچیەکانی لەسەر ئەژمار دەکەن بەپێ ی (خالی سێ یەم لە ماددەی ٢٠) وە بەڵێن نامەی لێ وەربگیرێت سەبارەت بە لادانی سەرجەم رێکارەکانی بەستانی کارەباکەی و بە نایاسایی بەستانی کارەبا دووبارەنەکاتەوە .

بەشی سێیەم

ڕێنمایی پێدانی وزەی کارەبا / ڤۆلتیەی نزم

ماددەی (30):-

هاوبەشی پرۆژەی تایبەت سەرجەم خەرجییەکان دەگرێتە ئەستۆی خۆی بۆگەیاندنی هێڵی کارەبای نوێ لەو ناوچانەی کە پێشتر وزەی کارەبای دراوەتێ بەمەرجێك درێژی هێڵەکە لە (700) مەتر تێپەڕ نەکات لە گۆڕەرە وە یان بەڕەچاوکردنی رێژەی دابەزینی ڤۆلتیە بۆ هەر جیابوونەوەیەك و بە ڕەچاوکردنی باری گۆڕەر بەمەرجێك درێژی کێبڵی هاوبەش لە (30) مەتر زیاتر نەبێت و پێویستە هاوبەش بۆردی پێوەر لەو سنوورە دابنێت.

ماددەی (31):-

کاتێك خاوەن شوێنێك داوای گەیاندنی وزەی کارەبا دەکات و شوێنەکەی لە (700) مەتر دوورترە لە گۆڕەرەکەوە، پێوستە تۆڕی (11kv) یان (33kv) دابنێت، هەروەها دانانی گۆڕەرێکی دیکە لە ناوەندی لۆدە نوێیەکە، بەمەبەستی پێدانی وزەی کارەبا فەرمانگە نۆڕینی شوێنەکە و رێکخستنی نەخشە و دەرخستەی تایبەت ئەنجام دەدات بە مەبەستی گەیاندنی وزەی کارەبا، لەگەڵ ڕەچاوکردنی لۆدە تازەکان کە نابێت لە توانای دیاریکراوی گورەرەکە یان سەرچاوەی وزە کارەباییەکە زیاتربێت، وە نابێت دابەزینی ڤۆڵتییە لە سنووری ڕێپێدراو زیاتربێت کە دیاریکراوە لە برگەکانی (1 ، 2 ، 3) لە ماددەی دووەم. لەکاتی دابەزینی ڤۆڵتییە لەبرِی ڕێپێدراو و زیادبوونی توانای دیاریکراوی سەرچاوەکە یا گۆڕەرەکە ئەوە پرۆسەی گەیاندنی وزەی کارەبا بۆ ئەو شوێنە دوادەخرێت، تاکاتی دابینکردنی سەرچاوەی گونجاو یان گۆڕەر، ئەنجامدانی نۆڕین بەرامبەر نرخێك دەبێت کە لە برِگەی (1)ی خشتەی ژمارە(1)دا هاتووە.

ماددەی (32):-

کاتێك لایەنێك داوا لە فەرمانگە دەکات بە دامەزراندنی تۆڕێکی نوێی کارەبا تێچووی گشت کارەکە (کەرەستە + کرێی کار) لە ئەستۆی لایەنی سوودمەند دەبێت بەپێی دەرخستەو هەژمارکردنی سەرجەم تێچووەکانی تایبەت بەم کارە لەلایەن فەرمانگە بەڕەچاوکردنی ئەو نرخانەی کە بەشێوەی دەوری لەوەزارەتەوە دەردەچێت.

ماددەی (33):-

خەرجی کرِینی پێوەر و کێبڵ و سیرکێت بریکەر و پێوەلکاوەکانی لە ئەستۆی هاوبەش دەبێت لەگەڵ سێرکتی سنووردارکردنی وزە بەپێی ڕێنماییەکانی فەرمانگە.

ماددەی (34):-

ڕێو شوێنی بەکارهێنانی مۆتۆر:

1- نابێت ئەو مۆتۆرانەی تواناکانیان لە (2.25kW) زیاترە بەکاربێت لە سەرچاوەی سینگل فەیس واتە (240V) ، بەڵکو پێویستە سەرچاوەی وزەی سێ فەیس و ڤۆڵتییەی (416V) بەکار بێت.

2- نابێت تەزوی دەستپێکی ئیشپێکردنی مۆتۆر (starting current) لەم برِانەی خوارەوە زیاتر بێت:

أ. پێویست ناکات تەزووی دەستپێکی ئیشپێکردنی مۆتۆر (starting current) سنووردار بکرێت بۆ ئەو مۆتۆرانەی کە توانایان لە(3kW) کەمترە.

ب. (2× تەزوی کارکردن بۆ ئەو مۆتۆرانەی توانایان لە 3 تا 10 کیلۆ واتە).

ج. (1,5× تەزوی کارکردن بۆ ئەو مۆتۆرانەی توانایان لە 10 تا 20 کیلۆ واتە).

د. (1,4× تەزوی کارکردن بۆ ئەو مۆتۆرانەی توانایان لە 20 کیلۆ وات زیاترە).

3- بەکارهێنانی ئامێرەکانی دەستپێك و پارێزگاری خۆیی بۆ ئەو مۆتۆرانەی کە توانایان لە (kW2.25) زیاترە، بۆ بەدەست هێنانی ئەو تەوژمانەی کە لە خالی (٢)سەرەوە ئاماژەیان پێدراوە یان بەکارهێنانی هەر بریتێکی (بدیل) دیکە.

ماددەی (35):-

ئەگەر هاوکۆڵکەی توانا (Power Factor) ی ئامێرەکانی هاوبەشـەکە کـەمتر بێـت لـەو ئاسـتەی فەرمانگە دیاری کردووە (0.9)، پێویستە فەرمانگە ئامێری پێویست بۆ بەرزکردنـەوەی هاوکۆڵکـەی توانا بۆ ئاستی پێویست دابین بکات و نرخی هەموو ئامێرو کرێی کار لە هاوبەش وەربگیرێت جگە لە پۆلی ماڵان (ئەوانەی گۆڕەری تایبەتیان نییە). یان لەلایەن سوودمەندەوە دابین بکرێت بەپێی مواسەفاتی ڕێپێدراوی وەزارەت.

بەشی چوارەم

ڕێنمایی پێدانی وزەی کارەبا / ڤۆڵتییەی ناوەند وبەرز

ماددەی (36):-

تێچووی ڕاکێشانی وزەی کارەبا و وێستگەی مۆبایل و کویسك و گۆڕەرِو سووڕبڕ (سێرکت بریکەر) و پێوەر بۆ هاوبەشی بازرگانی و پیشەسازی و کشتوکاڵی و حکوومی و گەشتوگوزاری لە ئەستۆی سوودمەند دەبێت.

ماددەی (37):-

هاوبەش بەرپرسە لە جێبەجێکردن و بەستنی تۆڕی کارەبای ناوخۆ تا سێرکت برێکەری ڤۆڵتییەی نزمی گۆڕەر، پێویستە هاوبەش سێرکت برێکەری ڤۆڵتییەی نزم دابین بکات کە لەڕووی تەکنیکیەوە گونجاو بێت و دادەمەزرێت دوای نۆڕین بەرامبەر بە بڕێك پارە کە پێشەکی وەردەگیرێت بە پێی خشتەی ژمارە(1)، پێویستە هاوبەش سێرکت برێکەر لە دەرەوەی ژووری وێستگە ناوەندییەکە دابمەزرێنێت، بە دووریەکی گونجاو کە لە (15م) زیاتر نەبێت، هەروەها دانانی ئامێری پارێزگاری لە سەر هەر سێ فەیسەکە بە مەبەستی ڕێگاگرتن لە لۆدی زیاد و شۆرت (short circuit) کە توانای بەرگری هەبێت تا (120%)ی لۆدی ئاسایی.

ماددەی (38):-

هەر کاتێك پێویست بوو ئامێری زیاد دابنرێت بۆ تۆرەکانی کارەبا بۆ بەرژەوەندی گشتی وەك زیادکردنی (سووربڕ یان کێبلی نوێ)، برِی تێچووی ئەو ئامێرانەو کرێی بەستنەکە لە هاوبەش وەرناگیرێت، بەڵام ئەگەر زیادکردنی ئەو کەرەستانە لەسەر داواکاریی هاوبەش بوو ئەوە پارەی تێچوو و کرێی بەستنەکەی لێ وەردەگیرێت دوای ڕەزامەندی فەرمانگە.

ماددەی (39):-

ئەگەر باڵەخانەی نیشتەجێبوون دروست بکرێت لە لایەن میری یان کەرتی تایبەت و بدرێت بە هاوبەشان ، ئەوا سەرجەم خەرجی گەیاندنی وزەی کارەبا (کەرەستە + کرێی کار) لە چوارچێوەی پرۆژەکەدا دەکەوێتە ئەستۆی ئەو لایەنەی کە باڵەخانەکە دروست دەکات یان خاوەنداریەتی دەکات.

ماددەی (40):-

ئەگەر زیاتر لە سێ هاوبەش لە یەك بینا (پێکهاتە) بوون ، پێویستە خاوەنی موڵکەکە (مالك العقار) سەرجەم ئامێرەکانی پاڵەپەستۆی نزم دابین بکات ، هەروەها دابینکردنی (سێرکت برێکەر

و بازبارِو بۆردی دابەشکردنی سەرەکی)، پێویستە بۆردی پێوەرەکان لە دەروازەی بیناکە بێ ، بەڵام ئەگەر نەتوانرا پێوەرەکان لە سەرەتای چوونە ژوورەوەی بیناکە دابنرێت ، ئەوە پێویستە بۆردی دابەشکردن دابین بکات بۆسەرجەم نهۆمەکانی بیناکە بەپێی مواسەفاتی تایبەت کە فەرمانگە دیاری دەکات ئەمەش بەپێ ی رِێنماییەکان دەبێت.

ماددەی (41):-

ئەوشوێن و بینایانەی کە سیستەمی ساردی وگەرمی ناوەندی (مەرکەزی) و ئەسانسێر و (مصعد) وپەمپی ئاویان هەبێت ، مەرجە بۆردی دابەشکردنی سەربەخۆ دابنرێت بۆ ئەو ئامێرانە، بەمەبەستی دانانی پێوەری سەربەخۆ، یەکەی بەکارهاتوو لەو پێوەرانەدا هەمان مامەڵەی پۆلی پێکهاتەکەی لەگەل دەکرێت واتە ئەگەر ماڵان بوو وەك ماڵان یان بازرگانی بوو وەك بازرگانی ئەژمار دەکرێت وەبۆ ئەوانەی تێکەڵن لەنێوان ماڵان و بازرگانی بە بازرگانی ئەژمار دەکرێن.

ماددەی (42):-

ئەگەر پۆلی هاوبەشی شوێنێك گۆڕدرا، دووبارە پۆلینی هاوبەشی بۆ دەکرێتەوە بەپێی ئەم رِێنماییە وگشت خەرجیەکان لەئەستۆی هاوبەش (خاوەن شوێن) دەبێت و هاوبەش بەرپرس دەبێت لەئاگادارنەکردنەوەی لایەنە پەیوەندیدارەکان بەم گۆڕینە .

ماددەی (43):-

پێویستە هاوبەش (خاوەن شوێن) ئاگاداری فەرمانگە بکاتەوە لە کاتی گۆڕِینی خاوەندارێتی پێکهاتەکە (المرفق) لە کەسێک بۆ کەسێکی دیکە یان لەکاتی گۆڕِینی پۆلی هاوبەشیەکە راستەوخۆ دوای جێبەجێ کردنی گواستنەوە یا گۆڕِینەکە بەپێچەوانەوە خاوەنی نوێی پێکهاتەکە لە هەموو کارێکی یاسایی بەرپرس دەبێت.

ماددەی (44):-

لەکاتی بەکارهێنانی بەشێك لە باڵەخانەیەکی کەرتی تایبەت لەلایەن فەرمانگەیەکی میرییەوە، پێویستە ئەو بەشەی کە فەرمانگەکەی تێدایە هاوبەشیەکەی جیا بکرێتەوە و وەك پۆلی میری مامەڵەی لەگەڵدا بکرێت بە پێچەوانەشەوە، واتە جیاکردنەوەی ئەو بەشە لە هاوبەشەکانی دیکەی باڵەخانەکە.

ماددەی (45):-

سەبارەت بەو باڵاخانانەی چەند فەرمانگەیەکی میری تێدایە و ناکرێت تۆڕِی کارەباکەی جیابکرێتەوە ، کرێیەکە لەلایەن خاوەن باڵەخانەکە دابین دەکرێت و ئەویش لەگەڵ هاوبەشەکان پاکتاوی دەکات بەپێی پۆلی میری .

ماددەی (46):-

ئەگەر هاوکۆلکەی توانا(Power Factor)ی ئامێرەکانی هاوبەشەکە کەمتر بێت لەو ئاستەی فەرمانگە دیاری کردووە بە (0.9)، پێویستە فەرمانگە ئامێری پێویست بۆ بەرزکردنەوەی هاوکۆلکەی توانا بۆ ئاستی پێویست دابین بکات، نرخی هەموو ئامێر و کرێی کار لە ئەستۆی هاوبەش دەبێت.

ماددەی (47):-

ئەگەر فەرمانگە هاوبەشـی نوێی لەسـەر گۆڕەرێك دانا كە پێشـتر بەكرێ درابوو بە هاوبەشێكی تـر ئەوە بڕی بەكرێ گرتنی ئامێرەكـان دابەشــی ســەر هاوبەشــەكان دەكرێـت بەیەكســانی ، بـەڵام ئەگەر ژمارەی هاوبەشـەكانی سـەر گۆڕەرەكە (3) هاوبەش یان زیاتر بوو ئەوە كرێ وەرناگیرێت و ئەو گۆڕەرە بە بەرژەوەندی گشـتی ئەژمار دەكرێت .

ماددەی (48):-

1- پرۆژەكـانی دەسـتەی وەبـەرهێنان بـە پێـی یاســاو ڕێنمایـەكانی پێـدانی وزەی كارەبـا مامەڵەیان لەگەڵدا دەكرێت.
2- گوژمـەی تێچـووی گەیانـدنی وزەی كارەبـا بـۆ پرۆژەكـانی نیشـتەجێبوونی (مسـاطحە) و (موڵك) لەئەستۆی خاوەن پرۆژە دەبێت
3- گوژمــەی تێچــووی گەیانــدنی وزەی كارەبــا بــۆ پرۆژەكــانی (بازرگــانی ،پیشەســازی، كشتوكاڵی) لەئەستۆی خاوەن پرۆژە دەبێت.
4- كۆمەڵگە نیشتەجێبونەكانی وەبەرهێنان یان (مساطحە) یـان (موڵك) چاكردنـەوەی تـۆڕی كارەبای ناوخۆی كۆمەڵگەكە دەكەوێتـە ئەسـتۆی فەرمانگـەی كارەبـا لەوكاتـەوە كـەدیاری كراوە بەگوێرەی گرێبەستی نێوان خاوەن خانووەكـان و وەبەرهێنـەر یـان خـاوەن موڵـك یـان مساطحە یاخود بەگوێرەی گرێبەستی نێوان وەبەرهێنان و وەبەرهێنـەر بـە مـەرجێك تـۆری نــاوخۆی پرۆژەكــە و هێڵــی ســەرەكی گەیانــدنی كارەبــا بــۆ پرۆكــە بــە ئاگــاداری و سەرپەرشـتیاری فەرمانگـەی كارەبـای پەیوەندیـدار ئـەنجام درابێـت وە پەسـەندكرابێت وە لەلایەن فەرمانگەی كارەباوە گواستنەوەی مولكیەتی تۆڕەكەی بۆ سـەر فەرمانگەی كارەبـا كرابێـت دوای داواكـاری لەلایـەن خـاوەن پرۆژەكـە بـە دەسـت بـەرداربوونی لـە پرۆژەكـە وەهەروەها سەرجەم پێكهاتەكانی پرۆژەكە بەتەواوی كارەبایان پێدرابێت و ماوەی زیـاتر لـە ساڵێكی بەسەردا تێپەر بووبێت.

بەشی پێنجەم

ڕێنمایی پێدانی وزەی كارەبا بە شێوەی كاتی

پێشكەشكردنی داواكاری بە بەڵگەنامەی باوەڕ پێكراو بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت:

ماددەی (49):-

بۆ جێگە و دامەزراوە كاتییەكان :

1- پێشكەشــكردنی فـۆرمی داواكـاریی پێـدانی وزەی كارەبـا، كـە نووســراوی پشــتگیری و ڕەزامەندیی لایەنی پەیوەندیداری هاوپێچ بێت.
2- دابینكردنی جێگەی گونجاو بـۆ پێـوەرو سـێركت بریكـەر، لـە شـوێنێك كـە فەرمانگـە دیـاری دەكات بەڕەچاوكردنی مەرجی سەلامەتی و خۆپاراستنی پیشەیی و مەرجی تەكنیكی.
3- لە كاتی دانان ولابردنی كارەبای هاوبەشـی كاتی سـەرجەم خـەرجی كەرەسـتە و كرێـی كار دەكەوێتە ئەستۆی هاوبەشەكە.

ماددەی (50):-

پێدانی وزەی کارەبای کاتی بە بیناو دامەزراوە کان لەقۆناغی جێبەجێکردن:

وزەی کارەبا بە ڤۆڵتیەی نزم (تا ٣٠ کیلۆوات) و ناوەند بە شێوەی کاتی دەدرێت بەو پرِۆژانەی کـە لـە قۆنـاغی جێبەجێکردنـدان لـەکاتی پێویسـت وە بەرِەزامەنـدی فەرمانگـە بـە رِەچـاوکردنی ئـەم خاڵانەی خوارەوە:

1- پێشکەشکردنی فۆرمی تایبەت بە پێدانی وزەی کارەبا کـە مۆڵـەتی بیناکـە یـان رێپێـدانی فەرمی هەبێت یانی دامەزراوەکە رِێپێدانی فەرمی هەبێت یان پشـتگیری شـارەوانی یـان لایەنی پەیوەندیدار مۆڵەتی پێ دابێت.
2- لەلایەن فەرمانگەوە نوِرینی بۆ دەکرێت، بەمەبەستی ئاگاداربوون لە بەردەوامی هـەبوونی وزەی کارەبـای کـاتی لـە شـوێنەکە، کـات و بـەرواری نـوِرین لەلایـەن فەرمانگـەوە دیـاری دەکرێت و ئەژمارکردنی یەکەی بەکارهاتوو وزەی کارەباکەی لەسـەر بنچینـەی هاوبەشـی لە جۆری ڤۆڵتیەتییەی نزمەوە بەپێی پۆلی هاوبەشیەکەی دەبێت
3- هاوبەشـەکە سـەرجەم خـەرجی تیچـووی (کەرەسـتەو کرێـی کـار) لـەکاتی گەیانـدنی تەزووی کارەبای کاتی و لابردنی بۆ پرِۆژەکەی لەئەستۆ دەبێت.
4- لە کاتی پێدانی کارەبـا بەشـێوەی کـاتی پێویسـتە بـەڵێن نامـە لـە داواکـار وەربگیرێـت بـۆ ماوەی تەواوکردنی پرِۆژەکە وە لە ماوەی هەر (6) مانگ جارێـك داوای دووبـارە پێدانـەوەی کارەبا بکاتەوە .

بەشی شەشەم

رێکارە گشتییەکان (الاحكام العامة)

ماددەی (51):-

هاوبەش بۆی هەیە داواکاریەك پێشـکەش بکـات بەمەبەسـتی خوێندنـەوەی پێوەرەکـەی لـەدوای دەوامی فەرمی بەرامبەر بە کرێیەکی دیاریکراو بۆ هەر خوێندنەوەیەك، وەك لەخشتەی ژمارە (1) ی هاوپێچ داهاتوە.

ماددەی (52):-

کارەبا نادرێت بەوانەی سـەرپێچیان کردۆتـە سـەر زەوی میـری تـەنها دوای چارەسـەری کێشـەی سەرپێچی یەکە بەپێی نووسراوێکی فەرمی لە لایەن شارەوانی یان یەکەی ئیداریی تایبەتیمەند کە پشتگیریان بکات بە پێدانی تەزووی کارەبا.

ماددەی (53):-

هێلی کارەبا سنووری ئاسۆیی (المحرمات الافقیـة) هەیـە و کـەمترین رِێپێـدانی نزیکبونـەوە لێـی (سـماحات دنیـا) هەیـە بـە پێـی ڤۆلتیـەی هێلەکـە وە لەسـەر هاوڵاتیـان پێویسـتە رەچـاوی ئـەم سـنوورە (محرمـات)ە بکـەن بـەپێی هـاتوو لـە خشـتەی ژمـارە(4) ی هـاوپێچ لـەم رێنماییـە، بەپێچەوانەوە فەرمانگە هیچ بەرپرسیارەتیەك لەئەستۆ ناگرێت. لەکاتی بەزانـدنی ئـەم سـنوورانە لەلایـەن هاولأتیانـەوە و هـیچ مافێکیـان نیـە داوای قـەرەبوو بکەنـەوە لـەو زەرەرو زیانـە مـادی و

مرۆییەی کە پێیان دەگات بەپێچەوانەوە وەزارەت بۆی هەیە داوای یاساییان لەسەر تۆمار بکات و داوای قەرەبووی زیانەکان بکات.

ماددەی (54):-

پێدانی کارەبا شەرعیەت نادات بە پرۆژە یان موڵك وە تەنها لەپێناو رێگرتن لە زیادە رِەوی و دزینی کارەبا و بەفیرِۆچونی کارەبا دەبێت.

ماددەی (55):-

سەبارەت بە رووداوەکانی ئاگرکەوتنەوە لە مالآن وشوێنە بازرگانی یەکان لێپرسراویەتی فەرمانگەی کارەبا تا ئاستی پێوەری کارەبایە و لێکۆڵینەوە لە رووداوەکە دەکرێت لە رێگای لێژنەیەکی تایبەتمەند بۆ دیاریکردنی هۆکارەکانی ئاگرکەوتنەوەکە.

ماددەی (56):-

نرخەکانی کەل و پەلی تۆری کارەبا دەنرخێنرێن بەپێی ئەو نرخانەی کە لە لایەن وەزارەتی کارەباوە دەردەکرێت.

ماددەی (57):-

تەزووی کارەبا دەپردرێت لەسەر ئەوانەی کە سەرپێچی لە رێنماییەکانی باش بەکارهێنانی تەزووی کارەبا دەکەن کە وەزارەت دیاری دەکات بۆ ماوەی سێ رۆژ سەرباری وەرگرتنی کرێی پرین و گەرانەوەو زیانەکانی کە بەر تۆرەکە دەکەوێت

ماددەی (58):-

ئەم ڕێنماییانە جێبەجێ دەکرێت لە هەرێمی کوردستان لەدوای (10) رۆژ لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) وەکار بەهیچ ڕێنماییەکی تر ناکرێت کە ناکۆك بێت لەگەڵ ئەم ڕێنمایانە.

ئەندازیار

كمال محمد صالح

وەزیری کارەبا

پاشكۆی ژماره (1)

یەکەم: هاوبەشانی ماڵان و بازرگانی لە ناو سنووری شارەوانییەکان .

1- پێشكەش كردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا

ب. نووسراوی پشتگیری لە باجی خانووبەرە کە ژمارەی پارچە زەویەکە لەسەر دیاری کرابێت یان نووسراوی پشتگیری شارەوانی دیاریکراو یان مۆڵەتی دروستکردنی بینا وە پێشکەشکردنی نەخشەی بینا کە تیایدا شوێني پێوەرو گۆڕەر دیاری کرابێت.

ت. پسوولەی کارەبای پێکهاتەیەکی دراوسێی (ئەگەر هەبوو)

2- پێدانی پارەی کرێی نۆرین بە پێی برِگەی(1)ی خشتەی ژمارە(1).

3- نۆڕین لە لایەن فەرمانگە بۆ دیاریکردنی ژمارەی بلۆك و ژمارەی ئەژمار(رقم الحساب) وە پێویستییەکانی گەیاندنی وزەی کارەبا دەکرێت.

4- دانی کرێی بەستن وپێداویستیەکانی جێبەجێکردنی گەیاندنی وزەی کارەبا.

5- تەواوکردنی گەیاندن و پێدانی وزەی کارەبا

دووەم: هاوبەشانی مالان و بازرگانی دەرەوەی سنووری شارەوانی (قەزاو ناحیەو کۆمەڵگاکان و گوندەکان) کە بە ڤۆڵتیەی (11KV, 0.4 KV) وزەی کارەبایان پێ دەدرێت:

1- پێشكەش كردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب. نوسراوێکی پشتگیری لە سەرۆکی یەکەی کارگێڕی (الوحدة الادارية) ناوچەکە.

2- جێبەجێکردنی برِگەکانی (3 ، 4 ، 5) لەخاڵی (یەکەم)ی پاشکۆی ژمارە (1)

سێیەم: پەمپی کشتوکاڵی :

1- پێشكەش كردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب. پێشکەشکردنی مۆڵەتی لایەنی پەیوەندیدار (وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لەگەڵ پێشكەش كردنی مۆڵەتی فەرمانگەی ئاوی ژێر زەوی) یان نووسراوی پشتگیری لە ب.گشتی کشتوکاڵی پارێزگا.

ج. بەڵێننامە بدات بە نەگۆرینی پەمپی کشتوکاڵی بە دانەیەکی تری توانای گەورەتر تەنها دوای ئاگادارکردنەوەی فەرمانگەو وەرگرتنی رەزامەندی نووسراو لە لایەنە پەیوەندیدارەکان

2- جێبەجێکردنی برِگەکانی (3 ، 4 ، 5) تایبەت بە پەمپی کشتوکاڵی لەخاڵی (1)ی پاشکۆی ژمارە (1).

3- دانانی پێوەری پاڵەپەستۆ نزم و پێدانی کارەبا

چوارەم: وەرشەکانی کار لەناوەوە یان لە دەرەوەی سنووری شارەوانی (قەزاو ناحیەو کۆمەڵگاکان و گوندەکان):

پێشكەش كردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

1- فۆڕمی پێدانی وزەی کارەبا.

2- مۆڵـەتی بینـای کـارپێکرا و یـان نووســراوی پشــتگیری لـە فەرمانگـە پەیوەندیـدارەکان لـە سنووری شارەوانییەکان یان نوسراوی ڕەزامەنـدی لایـەنی یەکـەی کـارگێڕی بـۆ دەرەوەی سنووری شارەوانییەکان وە پێشکەشکردنی نەخشەی بینا کە تیایدا شوێنی ڕێوەرو گۆڕەر دیاری کرابێت.

3- پسوولەی کارەبای پێکهاتەیەکی دراوسێی (ئەگەر هەبوو).

4- ئەنجامدانی نۆڕینی لایەنی تەکنیکی بۆ دیاری کردنی پێویستییەکانی گەیاندنی کارەبا.

5- دانی کرێی نۆڕین بە پێی خشتەی ژمارە (1).

6- خەمڵاندنی پێداویستیەکانی گەیاندنی وزەی کارەبا لەلایەن فەرمانگەوە.

7- دانی کرێی بەستن و جێبەجێکردنی کارەکە.

8- بەستنی ڕێوەرو گەیاندنی وزەی کارەبا.

پێنجەم: پەمپی کشتوکاڵی ڤۆڵتییەی ناوەند و بەرز (الجهد المتوسط والعالي).

1- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە.

أ. فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب. مۆڵـەتی پـەمپی کشــتوکاڵی یـان نووســراوی پشــتگیری لـە ب.گشــتی کشــتوکاڵی پارێزگا.

2- دامەزراندنی وێستگەی دابەشکردن (محطة التوزيع).

3- دانانی ڕێوەرو گەیاندنی تەزوی کارەبا.

4- بڕگەکانی تر هەروەکو لە سێیەم سەرەوە کە تایبەتە بە پەمپی کشتوکاڵی.

شەشەم: مەرجە پۆلەکانی کشتوکاڵی کە لە خاڵـەکانی (سـێ یـەم و پێنجـەم) ئاماژەیـان پـێ نەدراوە بەم شێوەیە دەبێت .

1- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە.

2- پێشکەشکردنی مۆڵەتی لایـەنی پەیوەندیـدار (یـان نووسـراوی پشـتگیری لـە ب.گشـتی کشتوکاڵی پارێزگای پەیوەندیدار).

حەوتەم: کارگەکان بەهەموو جۆرەکانیەوە لە سنووری شارەوانی (ڤۆڵتییەی بەرز و نزم):

1- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامەی خوارەوە:

أ. فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب. مۆڵەتی بینای کارگەی یان نووسراوی پشتگیری بەڕێوەبەرایـەتی گشـتی پەرەپێـدانی پیشەسـازی یـان دەسـتەی وەبـەرهێنان لەگـەڵ فەرمانگـەی ژینگـەی پەیوەندیـدار و نەخشەی پەسەندکراو کەتیایدا شوێنی گۆڕەر و ڕێوەر دیاریکراو بێت.

2- بڕگەکانی تر هەروەك لە پێنجەم سەرەوەدا هاتووە

هەشتەم: کارگەکان بەسەرجەم جۆرەکانیەوە لە دەرەوەی سـنووری شـارەوانی (ڤۆڵتیـەی نـزم وناوەند و بەرز):

1- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.
ب. مۆڵەتی بینای کارگەی لەگەڵ نوسراوی پشتگیری بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەرەپێدانی پیشەسازی یان دەستەی وەبەرهێنان لەگەڵ فەرمانگەی ژینگەی پەیوەندیدار و نەخشەی پەسندکراو کەتیایدا شوێنی گۆرەر و پێوەر دیاریکراو بێت.

2- برگەکانی تر هەروەك لە پێنجەم سەرەوەدا هاتووە.
3- نووسراوی فەرمی لە لایەن یەکەی کارگێری ناوچەکە.
4- پرگەکانی تریش وەك لەشەشەم سەرەوەدا هاتووە.

نۆیەم: گەشت و گوزار

1- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامەی خوارەوە:
أ. فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.
ب. پشتگیری فەرمی بەڕێوەبەرایەتیە گشتییەکانی گەشت و گوزاری ناوچەکە.
ج. پێشکەش کردنی مۆڵەتی کارکردن لە لایەن لایەنە پەیوەندیدارەکان
2- پرگەکانی تری هاتوو لەیەکەم.

پاشکۆی ژمارە (2)

بۆ خەمڵاندنی وزەی کارەبای بەکارهاتووی هاوبەش لەکاتی هەبوونی سەرپێچی یان لەکاتی پێویستی فەرمانگە بەم خەملاندنە ئەوە خەملاندنەکە بەپێی ئامێرە کارەباییە بەکارهاتووەکانی هاوبەش دەبێت بەمەرجێك بەبەراوردکردن لەگەڵ خەرجی وزەی کارەبای هەمان ماوەی ساڵی ڕابردوو کەمتر نەبێت بەم شێوەیەی خورارەوە .

یەکەم: ئامێرەکانی بەکارهاتوو لەماڵان:

1- ڕووناکی: نیوەی ژمارەی گڵۆپەکان ×10 کاتژمێر ×30 وات بۆ رۆژێك (رۆژانە).
2- ساردکەرەوە (سلاجە و هاوشێوەی): (200 وات بەتێکڕای 7 کاتژمێر رۆژانە .
3- بەفرگر(مجمدة) : (350 وات بەتێکڕای 7 کاتژمێر رۆژانە .
4- تەلەفزیون: (200 وات بەتێکڕای 10 کاتژمێر رۆژانە.
5- کۆمپیوتەر: (100 وات بەتێکڕای 6 کاتژمێر رۆژانە.
6- جل شۆر کە گەرمکەری تێدا بێت: (2500 وات بەتێکڕای 1 کاتژمێر رۆژانە .
7- جل شۆر بەبێ گەرمکەر: (200 وات بەتێکڕای 1 کاتژمێر رۆژانە.
8- ئوتو: (1000 وات بەتێکڕای 1 کاتژمێر رۆژانە.
9- پانکە: (100 وات بەتێکڕای 8 کاتژمێر و بۆ ماوەی 5 مانگ لە ساڵەکەدا.
10- 1 فێنککەرەوە(مبردة) بچووك: (200 وات بەتێکڕای 8 کاتژمێر و بۆ ماوەی 5 مانگ.
11- فێنککەرەوە (مبردة) گەورە: (300 وات بەتێکڕای 8 کاتژمێر و بۆ ماوەی 5 مانگ .
12- سەتەلایت: (60 وات بەتێکڕای 10 کاتژمێر رۆژانە .
13- سپلیت بە پێ ی لۆدەکەی مامەڵەی لەگەڵ بکرێت بۆ یەکەی بەکارهاتوو.
14- سپلیت و ئێرکۆندیشن 2 تەن : (3000 وات بەتێکڕای 6 کاتژمێر و بۆ ماوەی 7 مانگ
15- ئێرکۆندیشن 1,5 تەن : (2000 وات بەتێکڕای 6 کاتژمێر و بۆ ماوەی 7 مانگ.

16- بۆیلەری گەورەی ئاو: (3000 وات بەتێکرِای 8 کاتژمێر رۆژانە و بۆ ماوەی 6 مانگ .
17- بۆیلەری بچووکی ئاو : (2000 وات بەتێکرِای 8 کاتژمێر و بۆ ماوەی 6 مانگ.
18- گەرمکەرەوە (مدفاءة) گەورە : (2000 وات بەتێکرِای 12 کاتژمێر و بۆ ماوەی 4 مانگ .
19- گەرمکەرەوە (مدفاءة) بچووك : (1000 وات بەتێکرِای 12 کاتژمێر و بۆ ماوەی 4مانگ.
20- ئەو ئامێرە کارەباییانەی ناویان نەهاتووە: ماوەی کارکردن و پارەکەی بەتێکرِای کاتژمێری کارکردنی دیاری دەکرێت و دەخەمڵێنرێت لەلایەن لێژنەی تایبەت.

دووەم: ئەو پێوەرانەی دانراون بۆ پۆلەکانی تر جگە لەماڵان پری وزەی کارەبای بەکارهاتوو دیاری دەکرێت، لە لایەن فەرمانگەی تەکنیکی پەیوەندیدار لە بەڕێوەبەرایەتی دابەشکردنی ووزەی کارەبا خەملاندنەکەی بەپێی توانای ئامێرەکان و بەگوێرەی رای لیژنەی هونەری دەبێت .

پاشکۆی ژمارە (3)

رێنمایی جێبەجێکردنی پرِۆژەکانی وزەی کارەبا لەلایەن وەزارەتەکان و لایەنە پەیوەندیدارەکانی حکومەتی هەرێم.

1- هەر پرِۆژەیەك لەلایەن هەر وەزارەتێك یان لایەنێکی دیکە داوا بکرێت، دەبێت بودجەی گەیاندنی وزەی کارەبای پرۆژەکە لەلایەن سوودمەند دابین بکرێت ، ئەم بودجەیەش بەپێی دەرخستەیەك دەبێت کە لە لایەن فەرمانگەی وزەی کارەبای پەیوەندیدارەوە ئامادە دەکرێت بەپێی دوانرخی هەموارکراوی وەزارەت.
2- هەموو ئەو پرۆژانە لەلایەن وەزارەتەکانی دیکەو لایەنەکانی تری نەبەستراو بە وەزارەت ئەنجام دەدرێن و پێویستیان بە گەیاندنی وزەی کارەبا یان خزمەتگوزارییەکی دیکەی کارەبا هەبێت وەك (هەڵگرتنەوەی ستوون ، گۆرِینی رێرەوی هێڵ یان فیدەر ، گۆرِانکاری بەمەبەستی نوێکردنەوە ، رووناکی ، هتد . .) سەرجەم بودجەی کارەکە لەگەڵ بودجەی گشتی پرۆژەکە لەئەستۆی سوودمەند دەبێت وەکەرەستە کۆنەکان دەبێتە موڵکی فەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار.
3- نابێت هیچ لایەنێك بەبێ رەزامەندی وەزارەتی کارەبا هیچ پرۆژەیەکی کارەبایی لەسەر تۆرِی کارەبا جێبەجێ بکات بە پێچەوانەوە بە پێی یاسا مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.
4- کاری چاککردن و ئیشپێکردنی کارە کارەباییەکانی پرِۆژەکانی ئەنجامدراو بەپێی ئەم خالأنەی سەرەوە دەکەوێتە ئەستۆی وەزارەت بەپێی جۆری گرێبەستەکە بەپێی هاتو ولە مادەی ٤٨ خالی ٤ .

پاشكۆی ژمارە (4)

پێناسەی (پۆل)ە كانی هاوبەشەكان بەپێی چالاكیەكانیان

یەكەم: پۆلی ماڵان.

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە كە وزەی كارەبا بەكاردەهێنن و نیشتەجێی مالأنن لەم جۆرە پێكهاتانەدا:

1- خانوی نیشتەجێبون لەشار و شارۆچكە و گوندەكان.

2- باڵەخانەكانی نیشتەجێبوون.

3- كابینەكان.

نرخی وزەی كارەبا بۆ ئەو جۆرە بینایانەی سەرەوە بەم جۆرە دەبێت:

1- ئەو بینایانەی كەپێوەری (سینگل فەیس) و (سێ فەیس)یان هەیە، ئەوە بەپێی ئاستەكانی بەكارهێنانی وزەی كارەبا دەبێت كە بۆ هەر ئاستێك نرخ دیاریكراون.

2- ئەو بینایانەی كە پێوەریان نیە، نوڕین ئەنجام دەدرێت بۆ شوێنەكە بەمەبەستی خەملأندنی بەكارهێنانی وزە بەپێی ژمارەو جۆری ئامێرە كارەباییەكان كەبەكار دەهێنرێت لەو بینایەدا، تا ئەو كاتەی پێوەری بۆ دادەنرێت.

3- ئەو كۆمەڵگا نیشتەجێبونانەی كە یەك پێوەریان هەیە، ئەوە بڕی نرخی یەكەی وزەی كارەبای تۆماركراو لەخاوەن پرۆژەكە وەردەگیرێت بەو سیستەمەی كە وەزارەت پەیڕەوی دەكات.

دووەم: پۆلی بازرگانی:

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە كەتایبەتن بەبەكارهێنانی وزەی كارەبا بۆ بواری بازرگانی كەرتی تایبەت و كەرتی گشتی بەپێی سروشتی چالاكییەكە، وەك لەخوارەوە هاتووە:

1- نوسینگەی بازرگانییەكانی تاك و كۆ.

2- چێشتخانە و چایخانە و نانەواخانە وشوێنی فرۆشتنی ساردەمەنی و شیرینی و هاوشێوەكانیان لەشوێنە گشتییەكان.

3- كۆمەڵە و سەندیكا ناپیشەییەكان.

4- یاریگا و سینەما و بازاڕ و مۆڵ و نۆرینگە پزیشكیەكان و دەرمانخانەكان.

5- سایلۆكان و كۆگای ساردكەرەوە (ثلاجات) و كۆگاكانی كەلوپەلە جۆراوجۆرەكان.

6- نوسینگەكانی خزمەتگوزاری پیشەیی، وەك (نوسینگەكانی خانوبەرە ، پارێزەران , ژمێركاران ، خزمەتگوزاری ئەندازیاری ، پەڕاوگەكان) ، وە هەروەها نوسینگەی دەرهێنانی سینەمایی و دۆبلاج و هۆڵی شانۆگەری و شوێنی بلیارد و سەرتاشخانە و شوێنی جوانكاری و هاوشێوەكانیان.

7- بەنزینخانە و گۆڕەپانی فرۆشتنی غاز.

8- باخچەی ساوایان و قوتابخانە و كۆلێژ و زانكۆ تایبەتەكان و یانەوەرزشییەكان و یانەكانی رۆشنبیری و كۆمەلأیەتی و نەخۆشخانە ئەهلییەكان و كەناڵەكانی رادیۆ و تەلەفزیونە ئەهلییەكان.

9- وەرشەکانی پلاستیکی و ئاسنگەری و ئەلەمنیۆم.

10- کۆمپانیاکانی گەیاندن.

11- وەهەر بەکارهێنەرێکی تری کارەبا کە لە پۆلەکانی تر ئاماژەی بۆ نەکراوە

سێ یەم:پۆلی پیشەسازی:

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەتایبەتن بەبەکارهێنانی وزەی کارەبا بۆ بواری پیشەسازی، کەسروشتی کاریان بریتییە لەگۆڕینی مادده لەدۆخێکەوە بۆ دۆخێکی تر بەمەرجێك مۆڵەتی لایەنە پەیوەندیدارەکانی وەزارەتی پیشەسازی و بازرگانی یان دەستەی وەبەرهێنانی هەبێت، وەئەم بەکارهێنانە دەگرێتەوە:

1- پیشەسازی بچوك:

کەبریتیە لە دروستکردنی شیرینی و بەرهەمە شیرییەکان و خواردنەوەکان و کارگەکانی ئارد و پیشەسازی خۆراك و چاپەمەنی و بلاوکردنەوە و کارگەی ساردەمەنی و قوتوکردن (تعليب) و هاوشێوەکانیان.

2- پیشەسازی دەرهێنان و گۆڕِین:

وەك پیشەسازی نەوت و خەڵوز و خشت و چیمەنتۆ و ئاسن و فەرش و جل و بەرگ و پیستەسازی و کەلوپەلی ماڵ و هاوشێوەکانیان. نرخی ئەم جۆرە هاوبەشانە پەیوەستە بە ئاستی ڤۆلتیەی بەکارهاتوو

(400KV, 132KV, 33KV, 11KV , 0.4KV)

چوارەم:پۆلی کشتوکاڵ:

١-ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەتایبەتن بەبەکارهێنانی وزەی کارەبا بۆ بواری کشتوکاڵ و راوکردن وەك (کێڵگەکان، بێستانەکان، ترومپای کشتوکاڵی، سەنتەرەکانی راو، کێڵگەکانی بەخێوکردنی پەلەوەر و ئاژەڵە جیاوازەکان و حەوزی ماسی و شەتڵگە و کێلگەکانی بەخێوکردن و راهێنانی ئەسپ سواری) و هاوشێوەی ئەم چالاکییانە بەمەرجێك مۆڵەتی لایەنە پەیوەندیدارەکانی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو هەبێت.

٢-کۆگاکانی سارد کەرەوە ئەوانەی کە بۆ هەلگرتنی بەرهەمی بەروبومی کشتوکالی ناوخۆی هەرێمی کوردستان بەکار دێت بەمەبەستی پالپشتی کردنی جوتیارانی کوردستان بەمەرجێک پالپشتی وەزارەتی کشتوکال و سەرچاوەکانی ئاویان هەبێت و چاودێری بکرێن .

3-سەرجەم کارو چالکیەکان و کارگەکان کە دەچێتە خزمەت کردنی کەرتی کشتوکال و هاندانی بەرهەمی ناوخۆی هەرێمی کوردستان کە بریتین لە (سەربرین خانەکان بە هەمو جۆرەکانی،کارگەکانی بەرهەم هێنانی ئالیک بەهەموجۆرەکانی،کارگەکانی لە قوتوکردنی بەرهەمە کشتوکالیەکانی ناوخۆی هەرێم) بەمەرجێک پالپشتی و پشتگیری وەزارەتی کشتوکال و سەرچاوە کانی ئاو یان هەبێت .

پێنجەم:پۆلی میری:

هاوبەشەکانی دام و دەزگا حکومیەکان دەگرێتەوە کە تایبەتن بەبەکارهێنانی وزەی کارەبا بۆ فەرمانگە میریەکان و بینایەی وەزارەتەکان فەرمانگە نەبەستراوەکان بەوەزارەتەکان و

کونسوڵگەرییەکان و بەشە ناوخۆییە میریەکانی قوتابیان و نەخۆشخانە میرییەکان وشوێنەکانی پەرستن، قوتابخانەکان، وەهەروەها سەندیکاو رێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی, بارەگای حیزبەکان و دام و دەزگاکانیان کە مۆڵەتی فەرمیان هەیە لە حکومەتی هەرێمی کوردستان.

خشتەکان

خشتەی ژمارە (1)

کرێی نۆڕین و بەستانی پێوەر و خزمەتگوزاری پێشکەشکراو بە هاوبەش:

1- نرخی کرێی نۆڕین

کرێی نۆڕین	
چالاکی	کرێی (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری لە سنووری شارەوانییەکان	١٠،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری لە سنووری دەرەوەی شارەوانییەکان	٢٠،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی پ.ن	٣٠،٠٠٠
پۆلی پیشەسازی پ.ن	٥٠،٠٠٠
بۆ هەموو پۆلێك کە پ.ب بێت	٧٥،٠٠٠

2- نرخی کرێی بەستن

کرێی بەستن	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	١٠،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	٣٠،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	٣٠،٠٠٠
بۆ هەر پۆلێك کە پ.ناوەند بێت	٧٥،٠٠٠
بۆ هەر پۆلێك کە پ.ب بێت	٣٠٠،٠٠٠

3- نرخی بڕین یان گەڕاندنەوەی وزەی کارەبا

کرێی بڕین یان گەڕاندنەوەی وزەی کارەبا	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	١٥،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	٣٠،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	٣٠،٠٠٠
بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی ناوەند.	٥٠،٠٠٠
بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز	١٠٠،٠٠٠

تێبینی: ئەگەر هاولاتی ئامادە نەبوو پارەی وزەی کارەبا بدات فەرمانگە لیستی برِینی وزەی کارەباکەی بۆ دەردەکات بەپێی برِ و ماوەی نەدانی قەرزەکە. وە دوای دانی ئەم پارەیە لەلایەن هاوبەش ئەوە کرێی برِین و گەرِاندنەوەی وزەی کارەباکەی لێ وەردەگیرێت بەپێی خاڵی (3) خشتەی ژمارە(1) ئینجا وزەکەی بۆ دەگەرِێنرێتەوە.

4- نرخی کرێی گۆرِینی پێوەر(نرخی پێوەر لەسەر هاوبەشە کاتێك فەرمانگە دابینی بکات)

کرێی گۆرِینی پێوەر	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	١٥،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	٢٥،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	٣٠،٠٠٠
بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.	٥٠،٠٠٠

5- نرخی کرێی گۆرِینی شوێنی پێوەر

کرێی گۆرِینی شوێنی پێوەر	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	١٥،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	٢٥،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	٣٠،٠٠٠
بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.	٥٠،٠٠٠

6- نرخی کرێی مۆرکردنەوەی پێوەر

کرێی مۆرکردنەوەی پێوەر	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	٥،٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	١٠،٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	١٥،٠٠٠
بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.	٢٥،٠٠٠

7- نرخی کرێی گۆرِینی ناوی هاوبەش

کرێی گۆرِینی ناوی هاوبەش	
چالاکی	کرێ (دینار)
گۆرِینی ناوی هاوبەش	١٠،٠٠٠

8- نرخی کرێی هێڵ گۆرِین

کرێی هێڵ گۆرِین	
چالاکی	کرێ (دینار)

پێوەری سینگل فەیس	٢٥،٠٠٠
پێوەری سێ فەیس	٥٠،٠٠٠
گۆڕینی ستوون و (H-Pole) ی گۆڕەر	بەپێ دوا نرخی هەمارکراوی وەزارەت
لەبری کوژانەوەی هێڵی ڤۆڵتیەی نزمی گۆڕەر بۆ هەر کاتژمێرێك	٢٥،٠٠٠
لەبری کوژانەوەی هێڵی ڤۆڵتیەی بەرز لەسەر هەر گۆڕەرێك بۆ هەرکاتژمێرێك	٥٠،٠٠٠

9- نرخی کرێی (زیادە قوە)

کرێی (زیادە قوە)	
چالاکی	**کرێ (دینار)**
هاوبەشی ماڵ	٢٥،٠٠٠
هاوبەشی بازرگانی و میری	٥٠،٠٠٠

10- نرخی پێوەر: (نرخی پێوەر بەپێی لیستی هەمارکراوی وەزارەتی کارەبا دادەنرێت ئەگەر پێوەر لەلایەن فەرمانگەوە دابین کرا)

11- لەکاتی ئەنجامدانی سەرپێچی, سەرپێچیکار بەم شێوەیە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:

یەکەم: بۆ جاری یەکەم سەرەرای پاکتاوکردنی کارەبای خەرجکراوی بەپێ ی خاڵی (سێ یەم) لە ماددەی (٢٠) بەم شێوەی خوارەوە پێ بژاردنی (غرامة) لێ وەر دەگیرێت .

پێبژاردن	**مالان**	**بازرگانی وپیشەسازی و میری**	**کشتوکاڵی**
سینگل فەیس	٦٠،٠٠٠دینار	١٠٠،٠٠٠ دینار	٧٥،٠٠٠ دینار
سێ فەیس	١٢٠،٠٠٠ دینار	٢٠٠،٠٠٠ دینار	١٥٠،٠٠٠ دینار
گۆڕەر	KVA*1000 دینار	KVA*1000 دینار	KVA*1000دینار

دووەم: بۆ جاری دووەم دەدرێتە دادگا وەك دزینی موڵکی گشتی مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

12. بۆ ئامێرەکانی وەك گۆڕەر و ستوون و بۆردی دابەشکردن و بۆردی کۆنترۆڵی رووناکی و کێبڵ بە سەرجەم جۆرەکانیەوە یان هەر کەلوپەلێکی دیکە دەبێت زیانەکەی بخەمڵێنرێت بە پێی دواین نرخی هەمارکراوی وەزارەت.

13- کرێی خوێندنەوەی پێوەر (لەسەر داواکاری هاوبەش)

شوێن	**گشت پۆلەکان بە (دینار)**
سنووری شارەوانی	٢٠،٠٠٠

دەرەوەی سنووری شارەوانی	٣٠،٠٠٠

خشتەی ژمارە (2)

نرخی بەکرێدانی ساڵانەی کەلوپەلی کارەبا بۆ ئەو کەلوپەلانەی پێش ئەم رێنماییە بە کرێ دراون .

ژ	گۆرەڕی 33/0.4KV, 11/0.4 KV	نرخ(دینار)
1	گۆرەڕی 25KVA	٧٠،٠٠٠
2	گۆرەڕی 50KVA	١٤٠،٠٠٠
3	گۆرەڕی 63KVA	١٦٠،٠٠٠
4	گۆرەڕی 100KVA	٢٠٠،٠٠٠
5	گۆرەڕی 160KVA	٢٥٠،٠٠٠
6	گۆرەڕی 250KVA	٣٠٠،٠٠٠
7	گۆرەڕی 400KVA	٤٠٠،٠٠٠
8	گۆرەڕی 630KVA	٥٠٠،٠٠٠
9	گۆرەڕی 1000KVA	٧٠٠،٠٠٠
10	گۆرەڕی 1600 KVA	٩٠٠،٠٠٠

تێبینی: ئەگەر گۆڕِەرەکە جۆری (کیوسك) بوو ئەوە رێژەی (10%) نرخی کرێکە زیاد دەبێت.

بۆردی سێرکت برێکەر بۆ وزەی نزم

ژ	قەباری سێرکت (ئەمپێر)	نرخ (دینار)
1	100	٢٠،٠٠٠
2	250	٣٠،٠٠٠
3	400	٤٠،٠٠٠
4	630	٥٠،٠٠٠
5	1000	٧٠،٠٠٠

وێستگەی مۆبایل (متنقلە)

ژ	وێستگەی مۆبایل (متنقلە)	نرخ (دینار)
1	وێستگەی بەقەبارەی 10 MVA	6،300،000
2	وێستگەی بەقەبارەی 15 MVA	9،450،000
3	وێستگەی بەقەبارەی 25 MVA	12،600،000

تێبینی :

لە کاتی دانانی گۆڕەری جیاواز کە لە خشتەکەدا ئاماژەی پێنەدراوە وەك (ئەو گۆڕەرە کە بە هەوا سارد دەکرێتەوە و رۆنی تێدایە و گڕ ناگرێت)، نرخی کرێکەی بەپێی MVA بۆی ئەژمار دەکرێت.

پێدانی سێرکت برێکەری وزەوی نزم لـە رێگـای فەرمانگـەی پەیوەندیـدار دەبێـت و ئەگـەر دەسـت نەکـەوت بــەپێی رێنماییــەکانی فەرمانگــە ومواســەفاتی تــەکنیکی پــەیرەوکراو لــە لایــەن هاوبەشەکەوە دابین دەکرێت.

خشتەی ژمارە (3)

کرێی پشکنینی(فحص) ئامێرەکانی کارەبا

ژ	جۆری ئامێری کارەبای	نرخ(دینار)
1	گۆڕەر (سەرجەم قەبارەکانی) لە فەرمانگەکە	١٠٠،٠٠٠
2	گۆڕەر (سەرجەم قەبارەکانی) لە شوێنی کار	٢٠٠،٠٠٠
3	سێرکت برێکەر بۆ وزەی نزم لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
4	سێرکت برێکەر بۆ وزەی نزم لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
5	سێرکت برێکەر بۆ وزەی بەرز لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
6	سێرکت برێکەر بۆ وزەی بەرز لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
7	یەك نموونە رۆنی گۆڕەر لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
8	یەك نموونە رۆنی گۆڕەر لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
9	پێوەری Ø1 لە فەرمانگە	١،٥٠٠
10	پێوەری Ø1 لە شوێنی کارە	٣،٠٠٠
11	پێوەری Ø3 لە فەرمانگە	٥،٠٠٠
12	پێوەری Ø3 لە شوێنی کار	١٠،٠٠٠
13	پێوەری Ø3 لەگەڵ نیشاندەری هێزی بەرز لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
14	پێوەری Ø3 لەگەڵ نیشاندەری هێزی بەرز لە شوێنی کار	١٥،٠٠٠
15	C.T لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
16	C.T لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
17	V.T لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
18	V.Tی لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
١٩	ستون (پ.ب)،(پ.ن)	٦٠،٠٠٠
٢٠	نەگەیەنەرەکان	٥،٠٠٠

خشتەی ژمارە (4)

بڕی کەمترین ڕێپێدانی دووری لە چەقی هێڵی کارەباوە

جۆری بەربەست	کەمترین ڕێپێدانی کارەبا بە ستوونە (متر)				کەمترین ڕێپێدانی کارەبا بە ئاسۆیی (متر)			
	11 ك.ڤ و 0.4 ك.ڤ	33 ك.ڤ	132 ك.ظ	400 ك.ڤ	11 ك.ڤ و0.4 ك.ظ	33 ك.ڤ	132 ك.ڤ	400 ك.ڤ
1- زەوی سروشتی أ- زەوی چۆل ب- زەوی ئاوەدان	 6 7	 6 7	 6 7	 8.25	 10 10	 ١٠ ١٠	 ١٥ ١٥	 50 50
2- ڕێگا و هێڵی شەمەنەفەر أ-ڕێگای سەرەکی ب-ڕێگای لاوەکی ت-هێڵی شەمەنەفەر	 8 7.5 8	 ٨ 8.5 11.5	 ٨،٨ 9.5 11.5	 ١٠ 10 15		 60 50 50	 75 50 50	 100 100 50
3- هێڵی کارەبا أ-هێڵَی 400 ك.ڤ. ب-هێڵی132 ك.ڤ. ت-هێڵی33 ك.ڤ. ث-هێڵی 11 ك.ڤ.	 5 3 2 1.5	 5 3 2.5 2	 5 3 3 3	 5 5 5 5	 - - - -	 50 30 15 -	50 30 30	50 50 50
4- هێڵی تەلەفون								
5- بۆری نەوت	7.5	8	9	10	-	100	100	100
6- وێستگەکانی بەرهەمە نەوتیەکان	7	7	7	10	-	15	30	75
7- پەرینەوە لە ئاو و جۆگەل ئاوییەکان بەرزترین ئاستی ئاو أ-کەشتیەوانی ب- نا کەشتیەوانی	12.5 7	12.5 7	12.5 7	14.75 9.25	- -	- -	- -	- -
8- باڵەخانەکان	3.5	3.5	5	6.75	1	3.5	-	-
9- دار و درەخت	2	2.5	5	6.75	-	-	-	-

خشتەی ژمارە (5)

کرێی کارەبای کار پێکراو لە ئێستادا (خشتەی نرخی کارەبا)

1- جۆری ماڵان

ژ	سەرف کردنی لە ماوەی مانگێکkwh	یەکەی سەرف کردن لە مانگێك بەkwh	نرخی کارەبا بە دینار
1	1 - 450	450	١٨
2	451 - 900	450	٢٤
3	901 - 1500	600	٤٢
4	1501 - 2100	600	٧٢
5	2101 - 3000	900	٩٠
6	3001 - 5000	2000	١٨٠
7	5001 – بەسەرەوە	....	٢٤٠

2- جۆری بازرگانی (١٥٦) دینار بۆ هەر یەك (kwh) .

3- جۆری پیشەسازی

ژ	سەرف کردنی لە ماوەی مانگێك بەkwh	نرخی کارەبا بە دینار
1	0.4 KV	١٤٤
2	11 KV	١٢٠
3	33 KV	١٢٠
4	132 KV	١٢٠

تێبینی: سەبارەت بە نرخی بەکار هێنانی کارەبا لە پۆلی پیشەسازی بە پێ ی بەکار هێنان ئەو نرخانەی سەرەوە پەیرەو دەکرێت نەوەك بە پێ ی پێدانی ڤۆلتیە ، واتە ئەگەر بەکار هێنانی پێکهاتە پیشەسازیەکە(0.4KV) ئەوا بە نرخی (120) دینار دەبێت بۆ هەر (kwh)ێك بێ رەچاو کردنی جۆری ڤۆڵتیەی پێدراو بە سەرچاوەی پێدانی کارەبا، بەڵام ئەگەر هاتوو پێکهاتەکە جۆری بەکار هێنانی ڤۆڵتیەی سەروی (0.4KV) هەبوو ئەوا وەك نرخی (11KV) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت واتە (100) دینار بۆ هەر (Kwh)ێك وەهەروەها ئەگەر جۆری بەکارهێنانی ڤۆلتیە لە پێکهاتە پیشەسازیەکە سەروی (11KV) ئەوا وەك نرخی (33KV) کە لە خشتەی سەرەوەدا هاتووە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت وەهەروەها بە هەمان شێوە بۆ ڤۆڵتیەی سەروتر.

4- جۆری کشتوکاڵی (٣٦) دینار بۆ هەر یەك (kwh).

5- جۆری میری (١٨٠) دینار بۆ هەر یەك (kwh).